

Educación Primaria

2º nivel

Programación didáctica

CEIP PLURILINGÜE ISIDRO PARGA PONDAL

CURSO: 2019- 2020

INDICE

	Apartado	Páx.
1.	Introdución e contextualización	
2.	Obxectivos xerais de Educación Primaria	
3.	Competencias Clave	
4.	Áreas	
4.1	Lingua Castelá e Literatura	
4.2	Matemáticas	
4.3	Ciencias da Natureza	
4.4	Ciencias Sociais	
4.5	Valores Sociais e Cívicos	
4.6	Lingua Galega e Literatura	
5.	Materiais e recursos didácticos	
6.	Procedementos e instrumentos de avaliación	
7.	Procedementos para avaliar a propia programación	
8.	Mínimos esixibles	
9.	Medidas de recuperación para alumnado con áreas pendentas	
10.	Medidas de atención á diversidade	
11.	Programación de educación en valores	
12.	Accións de contribución ao Proxecto Lector	
13.	Accións de contribución ao Plan TIC	
14.	Accións de contribución ao Proxecto Lingüístico	
15.	Accións de contribución ao Plan de Convivencia	
16.	Actividades Complementarias e Extraescolares	

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A programación, no contexto pedagóxico, é o conxunto de accións que transforman as intencións educativas mais xerais en propostas didácticas concretas que permiten acadar os obxectivos e as competencias propostas.

A continuación paso a presentar a programación docente para o alumnado de 2º nivel de Educación Primaria do colexio CEIP Plurilingüe Isidro Parga Pondal ubicado en Santa Cruz, concello de Oleiros. O grupo está composto por 46 alumnos/as distribuídos/as en dúas aulas de 23 alumnos/as.

Os/as profesores/as titores/as son:

- Mª Viviana París Sánchez (titora de 2ºA).
- Iris Silva Rivera (titora de 2ºB)

Os/as mestres especialistas neste nivel de Educación Primaria para o presente curso 2019 – 2020 son:

- Belén Suárez Carballo: L. Inglesa
- Emiliana Russie : E.Plástica.
- José Luis Alamancos Souco: Educación Musical.
- Alicia Arza López: especialista en Pedagogía Terapéutica.
- Mª Soledad Álvarez López: especialista en Audición e Linguaxe.
- Manuel Sande Rey: Educación Física.
- Mª Esperanza García Pernas: Relixión católica.

O noso Centro está acollido á Rede de Centros Plurilingües de Galicia.

COORDINADORA de nivel: M^aViviana París Sánchez

2. OBXECTIVOS XERAIS DE EDUCACION PRIMARIA

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e as nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no contorno familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non discriminación de persoas con minusvalidez.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a castelá, e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas, e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e a comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- l) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas, e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- m) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- n) Conocer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- ñ) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os contornos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- o) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. COMPETENCIAS CLAVE

INDICADORES E DESCRITORES DE 1ª E 2ª AVALIACIÓNS (algúns indicadores e descritores tamén na 3ª aval.)

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
<i>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía</i>	Coidado do contorno ambiental e dos seres vivos	<ul style="list-style-type: none"> • Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso. • Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible. • Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno. • Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. • Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
	A ciencia no día a día	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. • Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. • Manexar os coñecementos sobre <i>ciencia e tecnoloxía</i> para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
	Manexo de elementos matemáticos	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. • Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.

	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. • Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos. • Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.
<i>Comunicación lingüística</i>	Comprensión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Comprender o sentido dos textos escritos. • Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... • Disfrutar coa lectura.
	Expresión: oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar oralmente, de xeito ordenado e clara, calquera tipo de información. • Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos. • Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
	Normas de comunicación	<ul style="list-style-type: none"> • Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	<ul style="list-style-type: none"> • Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta. • Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos. • Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. • Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

<i>Competencia dixital</i>	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> • Empregar distintas fontes para a busca de información. • Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade. • Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. • Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. • Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. • Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
<i>Conciencia e expresións culturais</i>	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas	<ul style="list-style-type: none"> • Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. • Valorar a interculturalidad como unha fonte de riqueza persoal e cultural. • Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. • Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián. • Elaborar traballos con sentido estético.
<i>Competencias sociais e cívicas</i>	Educación cívica e constitucional	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola. • Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución Española.
	Relación cos demais	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en

		<p>situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos. • Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	<ul style="list-style-type: none"> • Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. • Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. • Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. • Involucrarse ou promover accións cun fin social.
<i>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</i>	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. • Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. • Ser constante no traballo superando as dificultades. • Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	<ul style="list-style-type: none"> • Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. • Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades propias. • Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> • Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. • Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. • Encontrar posibilidades no contorno que outros non aprecian.

	Emprendemento	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. • Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas. • Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos. • Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
<i>Aprender a aprender</i>	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... • Desenvolver as distintas intelixencias múltiples. • Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. • Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular pensamento	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... • Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos
	Planificación e da avaliación aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. • Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios. • Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. • Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

4. ÁREAS

4.1 ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE LINGUA CASTELÁ AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar, interpretar e expresar con claridade situacións cotiás que conteñan elementos matemáticos. Ofrece a posibilidade de usar a actividade matemática en contextos variados empregando a linguaxe como instrumento para comunicarse e expresarse.

Os descritores que empregaremos fundamentalmente na área de Lingua Castelá serán:

- Comprometerse có uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Aplicar métodos científicos rigurosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera asignatura.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren dun adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descriptor en cada unha das unidades didácticas. Trataremos de que adquiren as destrezas comunicativas no uso da linguaxe. Será unha prioridade dotar ao alumnado de estratexias que favorezan unha correcta aprendizaxe e que lle asegure un manexo efectivo nas situacións cotiás e en diferentes contextos nos que se encontre.

Os descritores que utilizaremos na área de Lingua Castelá e Literatura serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
  - Gozar coa lectura.
  - Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
-
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
  - Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
  - Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
  - Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma.
  - Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
  - Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
  - Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual inclúe utilízalas na súa dobre función de transmisoras e xeradoras de información e coñecemento. Faise necesario o manexo de ferramentas dixitais para a adquisición de información transformándoa en coñecemento.

Na área de Lingua Castelá e Literatura adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través das diferentes áreas podemos coñecer o mundo no que vivimos, o contorno que nos rodea e os seus cambios, polo que esta competencia nos pode dar unha visión diferente desde a perspectiva das diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia na área de Lingua Castelá e Literatura son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Lingua Castelá e Literatura permítenos desenvolver actitudes e valores que nos axudarán a desenvolvernos na sociedade en que vivimos. Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un destes descritores:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.
- Amosar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto polos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender supón dispoñer de habilidades para iniciarse na aprendizaxe e ser capaz de continuar aprendendo de xeito cada vez máis eficaz e autónoma de acordo con aquilo que consideramos. Dende todas as áreas se ve a necesidade de traballar de forma explícita a confianza nun mesmo para poder traballar cos outros e o gusto por aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia na área de Lingua Castelá e Literatura son:

- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Planificar recursos necesarios e pasos sinxelos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Lingua Castelá e Literatura esixe un proceso de ensino-aprendizaxe activo. O enfoque comunicativo radica na necesidade de empregar a lingua. Será necesario iniciar ao alumnado no adestramento de diferentes habilidades de emprendemento como forma de consolidar distintas ferramentas para comunicarse.

Neste caso, os descritores a adestrar na área de Lingua Castelá e Literatura son:

- Optimizar recursos persoais par iniciar ou promover acción novas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.

- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades cos coñecementos previos da unidade.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Amosar iniciativa persoal para iniciar ou promover acción novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR				
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • d • e 	B1.1. Estratexias e normas básicas para o intercambio comunicativo: participación; escoita; respecto á quenda de palabra; respecto polos sentimentos, ideas e coñecementos dos e das demais.	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando o quenda de palabra e a intervención dos e das demais.	LCB1.1.1. Expresa de forma global sentimentos, vivencias e opinións.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
			LCB1.1.2. Aplica as normas socio - comunicativas: escoita, espera de quendas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais, especialmente xestos e ton de voz que complementen o significado da mensaxe.	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala na produción propia.	LCB1.2.1. Integra de xeito global os recursos básicos verbais e non verbais para comunicarse oralmente, identificando, de xeito global, o valor comunicativo destes.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción axeitada ao seu nivel.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	B1.3. Participa en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando unha secuencia lineal sinxela.	B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situación de aula.	LCB1.3.1. Participa activamente en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais guiadas, con axuda, cando cumpre, das tecnoloxías da información e da comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC • CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B1.4. Dedución das palabras evidentes polo contexto. Interese pola ampliación de vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	B1.4. Ampliar o vocabulario a partir das experiencias de aula.	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado ao seu nivel.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LCB1.4.2. Identifica polo contexto o significado de distintas palabras.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i 	B1.5. Comprensión global de textos orais de diversa tipoloxía e procedentes de diversas fontes (producción didáctica, gravacións, medios de comunicación).	B1.5.Recoñecer o tema e o sentido xeral dun texto oral breve e sinxelo, de diferente tipoloxía, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	LCB1.5.1. Comprende, de forma global, a información xeral dun texto oral sinxelo de uso habitual, do ámbito escolar e social.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía moi evidente de textos orais sinxelos atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa: cartas, anuncios, regulamentos, folletos....	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i 	B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	LCB1.6.1. Iníciase na utilización guiada dos medios audiovisuais e dixitais para obter información.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
			LCB1.6.2. Recoñece de forma global o contido principal dunha entrevista, noticia ou debate infantil procedente dos medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B1.7. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	B1.7. Reproducir textos axeitados aos seus gustos e intereses.	LCB1.7.1. Reproduce de memoria textos literarios ou non literarios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B1.8. Dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias.	B1.8. Dramatizar, de xeito colaborativo, textos infantís.	LCB1.8.1. Adecúa a entoación, o volume e o xesto á representación dramática.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B1.9. Produción de textos orais breves e sinxelos segundo a súa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	B1.9. Producir textos orais breves, imitando modelos a atendendo á forma e a intención comunicativa.	LCB1.9.1. Elabora comprensiblemente textos orais sinxelos, do ámbito escolar e social, de diferente tipoloxía: noticias, avisos, contos, poemas, anécdotas....	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			LCB1.9.2. Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • m 	B1.10. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	B1.10. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LCB1.10.1 Usa unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar e preguntar.	B1.11. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar e preguntar.	LCB1.11.1 Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSIEE
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B2.1. Lectura de distintos tipos de texto: próximos á súa experiencia.	B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos sinxelos de carácter infantil.	LCB2.1.1. Le en voz alta, con pronunciación e entoación axeitada, diferentes tipos de textos moi sinxelos apropiados á súa idade.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LCB2.1.2. Le en silencio textos moi sinxelos próximos á súa experiencia infantil.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• e	B2.2. Comprensión de textos de diversa tipoloxía, adecuados á súa idade utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	LCB2.2.1. Identifica o tema dun texto sinxelo.	• CCL • CAA
			LCB2.2.2. Distingue, de forma xeral, entre as diversas tipoloxías textuais en textos do ámbito escolar e social, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	• CCL • CAA
• b • e	B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Anticipación de hipótese de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.	B2.3. Utilizar de xeito guiado estratexias elementais para a comprensión lectora de textos moi sinxelos de diversa tipoloxía.	LCB2.3.1. Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto.	• CCL • CAA
			LCB2.3.2. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes	• CCL • CAA
			LCB2.3.3. Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	• CCL • CAA
• e	B2.4. Gusto pola lectura. B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	LCB2.4.1. Dedicar, de xeito guiado, momentos de lecer para a lectura voluntaria.	• CCL •
			LCB2.4.2. Explica, de xeito sinxelo, as súas preferencias lectoras.	• CCL
• e • i	B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de información e lecer.	B2.5. Usa, de xeito guiado, a biblioteca para localizar libros axeitados aos seus intereses.	LCB2.5.1. Consulta na biblioteca, de xeito guiado, diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información sobre libros do seu interese.	• CCL • CD • CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> a b e 	B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.6. Mostrar interese por ter unha biblioteca propia.	LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a e 	B2.9. Identificación das mensaxes transmitidas polo texto.	B2.7. Identifica, con axuda, a estrutura básica de diferentes textos lidos.	LCB2.7.1. Diferenza, con axuda, entre información e publicidade.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
			LCB2.8.1. Formula hipóteses, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía, e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos moi redundantes, axeitados á súa idade.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> b e i 	B2.10. Uso guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento igualmente guiado, da información.	B2.8. Utilizar de xeito guiado as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información.	LCB2.8.1. Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para buscar información.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
<ul style="list-style-type: none"> b e m 	<p>B3.1. Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades: con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas (informativos, literarios e prescritivos).</p> <p>B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación.</p> <p>B3.3. Aplicación das normas ortográficas axeitadas ao nivel.</p> <p>B3.4. Producción de textos segundo o Plan de escritura do centro.</p>	B3.1. Producir textos sinxelos segundo un modelo con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas(informativos, literarios e prescritivos, aplicando as regras ortográficas de nivel e coidando a presentación.	LCB3.1.1. Escribe, con axuda, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social, atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa)e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas: cartas, folletos informativos, noticias, instrucións, receitas, textos literarios...	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
			LCB3.1.2. Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza, evitando	<ul style="list-style-type: none"> CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			riscos etc.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> b e m 	B3.5. Valoración da súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<p>B3.6. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...)</p> <p>B3.7. Textualización en frases elementais con secuencia lineal.</p> <p>B3.8. Revisión e mellora do texto.</p>	B3.3. Aplicar, de xeito guiado, todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura.	LCB3.3.1. Utiliza borradores que amosan a xeración e selección de ideas e a revisión ortográfica na escritura de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal, social e escolar.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e i 	B3.9. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómicos.	B3.4. Elaborar, de xeito guiado, proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área.	<p>LCB3.4.1. Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas sobre experiencias realizadas: plantar fabas, cría de vermes de seda....</p> <p>LCB3.4.2. Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes de carácter redundante co contido.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> e i 	<p>B3.10. Creación de textos utilizando as Tecnoloxías da Información e Comunicación de xeito guiado.</p> <p>B3.11. Produción de textos segundo o Plan de escritura do centro.</p>	B3.5. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación de xeito guiado para presentar as súas produción.	LCB3.6.1. Usa, con axuda, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para escribir e presentar textos moi sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<p>B4.1. A palabra.</p> <p>B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras(nome, verbo, adxectivo, pronomes,</p>	B4.1. Aplicar os coñecementos gramaticais básicos sobre a estrutura da lingua, (categorías gramaticais), para	LCB4.1.1. Utiliza de xeito guiado categorías gramaticais básicas: o nome, artigo, adxectivo, verbo.	<ul style="list-style-type: none"> CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	artigos) Características e uso de cada clase de palabra. B4.3. Tempos verbais: presente, pasado e futuro.	favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro ao producir textos orais e escritos.	• CCL
• e	B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos. B4.5. Recoñecemento dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado.	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.1. Utiliza sinónimos e antónimos, polisémicas na expresión oral e escrita.	• CCL
			LCB4.2.2. Forma palabras compostas a partir de palabras simples.	• CCL
			LCB4.2.3. Identifica o suxeito/grupo nominal e predicado nas oracións simples.	• CCL
• b • e	B4.6. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía e puntuación.	B4.3. Aplicar os coñecementos básicos sobre as regras ortográficas para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.3.1. Utiliza os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do nivel e as aplica á escritura de textos sinxelos.	• CCL
• b • e	B4.7. Clases de nomes: comúns e propios. B4.8. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Aplica as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	• CCL
			LCB4.4.2. Utiliza signos de puntuación nas súas composicións escritas.	• CCL
			LCB4.4.3. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	• CCL
• e • i	B4.9. Utilización do material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	B4.5. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza de forma guiada, distintos programas educativos dixitais.	• CCL • CD • CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> d e o 	B4.10. Identificación das variedades da lingua na nosa comunidade autónoma. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.6. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LCB4.6.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
<ul style="list-style-type: none"> d e 	B5.1. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal.	B5.1. Valorar textos como fonte de lecer e información.	LCB5.1.1. Valora de forma global, textos propios da literatura infantil: contos, cancións, poesía, cómics, refráns e adiviñas	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> d e 	B5.2. Lectura guiada e comentada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. B5.3. Identificación de recursos literarios.	B5.2. Iniciar a lectura e expresiva de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar.	LCB5.2.1. Inicia a lectura guiada de textos narrativos sinxelos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
			LCB5.2.2. Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións)	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e 	B5.4 Valoración de recursos literarios.	B5.3. Valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	LCB5.3.1. Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	B5.5 Creación de textos literarios en prosa ou en verso: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.	B5.5. Reproducir, con axuda, a partir de modelos dados, textos literarios sinxelos: contos e poemas.	LCB5.5.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas) a partir de pautas ou modelos dados.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE CCEC
<ul style="list-style-type: none"> a b 	B5.6. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción	B5.6. Reproducir textos literarios breves e moi sinxelos adaptados á súa idade.	LCB5.6.1. Reproduce textos orais moi breves e sinxelos: cancións e poemas.	<ul style="list-style-type: none"> CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> e 	adecuados.			
<ul style="list-style-type: none"> d e 	B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	B5.7. Participar con interese en dramatizacións de sinxelos textos literarios adaptados á idade.	LCB5.7.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e o 	B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	B5.8. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	LCB5.8.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

METODOLOXÍA (aplicada na 1º e 2º avaliación)

Os métodos utilizados deben enfocarse á posibilitar a realización de tarefas que o alumnado deba resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos, destrezas, actitudes e valores. O traballo por proxectos resulta especialmente relevante para a aprendizaxe por competencias pois permite aplicar a contextos da vida real ou verosímiles as aprendizaxes realizadas, e motiva para aprender máis ao xerar nos nenos e nenas a curiosidade e a necesidade de adquirir novos coñecementos, destrezas, actitudes e valores na resolución do proxecto.

Para iso, estableceremos unha rutina na que cada día un alumno/a diferente analizará a palabra do día e outro construíra unha oración. Tamén semanalmente participarán no muro das palabras escribindo todas aquelas que se lles ocorran relacionadas cun tema concreto (por exemplo: o verán, o outono...).

A integración das TIC debe orientar a aprendizaxe da lingua cara á mellora dos usos comunicativos. O uso das TIC nas actividades de ensino aprendizaxe debe darse no marco de proxectos de comunicación, inscritos en situacións reais, que teñan sentido para o alumnado e cuxa finalidade sexa a produción e a comprensión de textos reais tanto de carácter oral como escrito.

Así mesmo, nas decisións metodolóxicas teremos en conta a atención á diversidade e a consideración dos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo que posibiliten a resolución conxunta das tarefas, e potencien a inclusión do alumnado.

En canto á avaliación, é recomendable a utilización de diferentes técnicas como debates, solución de problemas contextualizados e probas específicas.

A implicación das familias non proceso de ensino-aprendizaxe é un factor a potenciar, xa que o proceso de ensino-aprendizaxe competencial dase tanto desde os ámbitos formais coma nos informais e non formais. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo dos nenos e nenas nas linguas que vaian adquirindo ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilicen. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender na escola. Evitarase a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura, ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos.

4. 2 ÁREA DE MATEMÁTICAS

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE MATEMÁTICAS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita o entramento destas. As competencias non se estudan nin se ensinan, entréñanse. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos no alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de maneira global en cada unidade didáctica é inabarcable polo que cada unha se estrutura en indicadores, grandes pilares que permoten describirla dunha maneira máis precisa. Podemos atopar entre tres e seis indicadores por competencia.

O indicador segue sendo todavía demasiado xeral, polo que o descomponemos no que chamamos descritores da competencia que “describen” ao alumno competente neste ámbito. Por cada indicador atoparemos entre tres e seis descritores redactados en infinitivo.

En cada unidade didáctica concretaremos o descritor en desempeños competenciais redactados en terceira persoa de presente de indicativo. O desempeño será o aspecto concreto da competencia que poderemos entrenar e avaliar de maneira explícita, será concreto e obxectivo e non indica qué debemos entrenar e observar nas actividades deseñadas.

Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto aplicable a toda materia e curso.

Respectando o tratamento específico nalgúñas áreas, os elementos transversais, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional se traballarán en todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de valores presentes tamén nas áreas axudará a que s nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as diferentes potencialidades coas que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder das resposta as súas necesidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Os contidos da área de Matemáticas oriéntanse de xeito prioritario a garantir o desenvolvemento da competencia matemática en todos os seus aspectos. Esta competencia está presente na comprensión dos números e as súas operacións, así como no uso de diversos contextos para a construción de novos coñecementos matemáticos; na facultade de desenvolver razoamentos, construíndo conceptos e avaliando a veracidade das ideas expresadas; na habilidade para identificar os elementos matemáticos que se agochan detrás dun problema, tamén cando empregamos os coñecementos e as destrezas propias da área nas situacións que así o requiren, tanto para obter conclusións como para tomar decisión con confianza. É preciso destacar que a contribución da competencia matemática lógrase na medida en que a aprendizaxe dos contidos vai dirixida a súa utilidade para enfrentarse as múltiples ocasións en que os nenos e nenas han de empregar as matemáticas fóra da aula.

O desenvolvemento do pensamento matemático contribúe ás competencias en ciencia e tecnoloxía porque fai posible unha mellor comprensión e unha descrición máis axustada da contorna. Co desenvolvemento da visualización (concepción espacial), o alumnado mellora a súa capacidade para facer construcións e manipular mentalmente figuras no plano e no espacio, o que lles vai ser de utilidade no uso de mapas, planificación de rutas, deseño de planos, etc. A través da medida coñecerán mellor o seu entorno podendo interactuar e transmitir información máis precisas sobre os aspectos cuantificables deste.

A destreza no uso de representacións gráficas para interpretar a información aporta unha ferramenta valiosa para coñecer e analizar a realidade.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente na área de Matemáticas serán:

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no entorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Aplicar métodos científicos rigurosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar os coñecementos sobre *ciencia e tecnoloxía* para solucionar problemas e comprender o que ocorre ao noso arredor.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera asignatura.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática

Comunicación lingüística

Para fomentar o desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística desde a área de Matemáticas débese insistir en dous aspectos. Por unha parte a incorporación do esencial da linguaxe matemática á expresión habitual, á adecuada precisión no seu uso e á utilización das linguaxes gráfica e estatística, esenciais para interpretar a información sobre a realidade. Por outra parte, é necesario incidir nos contidos asociados a descrición verbal dos razoamentos e dos procesos. Trátase tanto de facilitar a expresión

como de propiciar a escoita das explicacións dos demais, o que desenvolve a propia comprensión, o espírito crítico e a mellora das destrezas comunicativas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: órdenes, explicacións, indicacións, relatos.
- Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara, calquera tipo de información.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de asignaturas diversas.

Competencia dixital

As matemáticas contribúen á adquisición da competencia dixital en varios sentidos. Por unha parte porque proporcionan destrezas asociadas ao uso dos números, tales como a comparación, a aproximación ou as relacións entre as diferentes formas de expresalos, facilitando así a comprensión de informacións que incorporan cantidades ou medidas. Por outra parte, a través dos contidos do bloque cuxo nome é precisamente tratamento da información se contribúe á utilización das linguaxes gráfica e estatística, esenciais para interpretar a información sobre a realidade. A iniciación ao uso de calculadoras e de ferramentas tecnolóxicas para facilitar a comprensión de contidos matemáticos está tamén unida ao desenvolvemento da competencia dixital.

Entrenaremos os seguintes descritores:

- Seleccionar o uso das distintas fontes según a súa fiabilidade.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.

Conciencia e expresións culturais

As matemáticas contribúen á competencia conciencia e expresións culturais desde a consideración do coñecemento matemático como contribución ao desenvolvemento cultural da humanidade. Así mesmo, o recoñecemento das relacións e formas xeométricas axuda na análise de determinadas producións artísticas, sendo capaz de empregar os seus coñecementos matemáticos na creación das súas propias obras.

Os descritores que entrenaremos nesta competencia son:

- Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Os contidos de Ciencias Sociais (economía, climatoloxía, xeografía, poboación, produción, etc.) exprésanse en termos numéricos, gráficos, etc. Por exemplo, a interpretación de pirámides de poboación, de gráficos económicos sobre o valor das cousas e climogramas abórdanse desde a área de Matemáticas para desenvolver aspectos vinculados coa competencia social e cívica. A aportación a esta competencia adquire unha dimensión singular, a través do traballo en equipo se se aprende a aceptar

outros puntos de vista distintos ao propio, en particular a hora de empregar estratexias persoais de resolución de problemas.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o entramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Involucrarse ou promover accións con un fin social.

Aprender a aprender

O carácter instrumental dunha parte importante dos contidos da área proporciona valor para o desenvolvemento da competencia aprender a aprender. A miúdo é un requisito para a aprendizaxe a posibilidade de empregar as ferramentas matemáticas básicas ou comprender informacións que usan soportes matemáticos. Para o desenvolvemento desta competencia é preciso incidir desde a área nos contidos relacionados coa autonomía, a perseverancia e o esforzo ao abordar situacións de crecente complexidade, a sistematización, a mirada crítica e a habilidade para comunicar con eficacia os resultados do traballo propio. Por último, a verbalización do proceso seguido na aprendizaxe, contido que aparece con frecuencia neste currículo, axuda á reflexión sobre o que se aprendeu, o que falta por aprender, como e para que, o que potencia o desenvolvemento de estratexias que facilitan aprender a aprender.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas.
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A resolución de problemas ten, polo menos, tres vertientes complementarias asociadas ao desenvolvemento desta competencia: a planificación, a xestión dos recursos e a valoración dos resultados. A planificación está aquí asociada á comprensión en detalle da situación plantexada para trazar un plan, buscar estratexias e tomar decisións; a xestión dos recursos inclúe a optimización dos procesos de resolución; por último, a avaliación periódica do proceso e a valoración dos resultados permiten facer fronte a outros problemas ou situacións con maiores posibilidades de éxito. Na medida en que a ensinanza das matemáticas incida nestes procesos e se plantexen situacións abertas, verdadeiros problemas, mellorarase a contribución da área a esta competencia. Actitudes asociadas á confianza na propia capacidade para enfrentarse con éxito a situacións incertas están incorporadas a través de diferentes contidos do currículo.

Neste caso, os descritores a entrenar serían:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de acadar obxectivos.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou os proxectos.

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
<ul style="list-style-type: none"> • g • e 	B1.1. Resolución de problemas que impliquen a realización de cálculos, explicando oralmente o significado dos datos, a situación planeada, o proceso seguido e as solucións obtidas.	B1.1. Resolver problemas sinxelos relacionados con obxectos, feitos e situacións da vida cotiá e explicar oralmente o proceso seguido para a súa resolución.	MTB1.1.1. Explica oralmente o proceso seguido para resolver un problema.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	B1.2. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.2. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais polo traballo matemático ben feito.	MTB1.2.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo limpo, claro e ordenado no caderno e en calquera aspecto que se vaia traballar na área de Matemáticas.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • g • i 	B1.3. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe.	B1.3. Utilizar, coa guía do mestre ou da mestra, os medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe e para a resolución de problemas.	MTB1.3.1. Utiliza os medios tecnolóxicos na resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CD • CAA
BLOQUE 2. NÚMEROS				
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • g 	B2.1. Números naturais ata o 999. B2.2. Nome e grafía dos números ata o 999. B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas e centenas	B2.1. Ler, escribir e ordenar números enteiros utilizando razoamentos apropiados.	MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 999.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
			MTB2.1.2. Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	<p>B2.4. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras.</p> <p>B2.5. Identifica o número anterior e o seguinte a un dado.</p> <p>B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado.</p> <p>B2.7. Redondear, aproximar e estimar.</p> <p>B2.8. Construción de series ascendentes e descendentes.</p>		<p>MTB2.1.3. Realiza correctamente series tanto ascendentes como descendentes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • g 	<p>B2.9. Números pares e impares.</p> <p>B2.10. Identifica e relaciona os números ordinais do 1º ao 10º.</p> <p>B2.11. Utilización dos números ordinais. Comparación de números.</p> <p>B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas e centenas.</p>	<p>B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.</p>	<p>MTB2.2.1. Utiliza os números ordinais en contextos reais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
			<p>MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 999.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
			<p>MTB2.2.3. Descompón e compón números naturais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
			<p>MTB2.2.4. Identifica os números pares e os impares.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B2.12. Iniciación no desenvolvemento de estratexias persoais de cálculo mental.</p> <p>B2.13. Gusto pola presentación ordenada e limpa dos cálculos e dos resultados.</p> <p>B2.14. Cálculo de sumas e restas con levadas.</p> <p>B2.15. Propiedades conmutativa e asociativa da suma.</p> <p>B2.16. Proba da resta.</p> <p>B2.17. Cálculo de multiplicacións.</p> <p>B2.18. Construción das táboas de multiplicar e apoiándose no número de veces, suma</p>	<p>B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, en situación de resolución de problemas.</p>	<p>MTB2.3.1. Realiza cálculos numéricos coas operacións de suma e resta na resolución de problemas contextualizados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			<p>MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación da multiplicación na resolución de problemas contextualizados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			<p>MTB2.3.3. Resolve operacións con cálculo mental.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	repetida, disposición en cuadrículas... B2.19. Termos da suma, resta e multiplicación. B2.20. Utilización en situacións familiares da sumas, restas e multiplicacións.			
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	B2.21. Resolución de problemas da vida cotiá.	B2.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
BLOQUE 3. MEDIDA				
<ul style="list-style-type: none"> • G 	B3.1. Unidades de lonxitude: quilómetro, metro e centímetro. B3.2. Unidades de peso: quilo, medio quilo e cuarto de quilo. B3.3. Unidades de capacidade: litro, medio litro e cuarto de litro. B3.4. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.5. Realización de medicións.	B3.1. Coñecer e utilizar o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.	MTB3.1.1. Coñece e utiliza o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		B3.2. Coñecer e utilizar o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso.	MTB3.2.1. Coñece e utiliza o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		B3.3. Coñecer e utilizar o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade.	MTB3.3.1. Coñece e utiliza o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	B3.6. Unidades de medida do tempo e as súas relacións: minuto, hora, día, semana e ano. B3.7. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais	B3.4. Coñece as unidades básicas de medida do tempo e as súas relacións, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.4.1. Le a hora en reloxos analóxicos e dixitais. (En punto, medias e cuartos)	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
			MTB3.4.2. Resolve problemas sinxelos da vida diaria utilizando as	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

			medidas temporais axeitadas e as súas relacións.	
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B3.8. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes.</p> <p>B3.9. Manexo de prezos de artigos cotiáns</p> <p>B3.10. Equivalencias entre moedas e billetes.</p>	B3.5. Coñece o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea.	MTB3.5.1. Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	B3.11. Resolución de problemas de medida.	B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB3.6.1. Resolve problemas sinxelos de medida.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			MTB3.6.2. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas e as unidades dos resultados.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
BLOQUE 4. XEOMETRÍA				
<ul style="list-style-type: none"> • G 	<p>B4.1. Elaboración de simetrías sinxelas.</p> <p>B4.2. Eixes de simetría.</p>	B4.1. Identificar e completar figuras simétricas.	MTB4.1.1. Completa figuras partindo do seu eixe de simetría.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B4.3. Identificación comparación e clasificación de figuras planas en obxectos e ámbitos cotiáns: triángulos, cuadriláteros, circunferencias, círculos e cadrados.</p> <p>B4.4. Tipos de triángulos: equilátero, isóscele e escaleno.</p> <p>B4.5. Elementos xeométricos básicos: lado, vértice e ángulo.</p>	B4.2. Nomear un polígono segundo o seu número de lados.	MTB4.2.1. Coñece os diferentes tipos de polígonos en obxectos do entorno inmediato.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B4.6. Identificación de corpos xeométricos en obxectos e ámbitos cotiáns: prisma, pirámide, cono, cilindro e esfera.</p> <p>B4.7. Formación de figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras por composición</p>	B4.3. Discriminar prismas, pirámides, conos, cilindros e esferas.	MTB4.3.1. Recoñece corpos con formas cúbicas e esféricas en obxectos do entorno inmediato.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	e descomposición.			
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B4.8. Interpretación, descripción e elaboración de esbozos de itinerarios sinxelos.</p> <p>B4.9. Uso de vocabulario xeométrico para describir itinerarios.</p>	B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.	MTB4.4.1. Realiza e interpreta esbozos de itinerarios sinxelos.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B4.10. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá explicando oralmente por escrito o procedemento seguido e as solución obtidas.</p>	<p>B4.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.</p>	<p>MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos sinxelos que impliquen dominio dos contidos traballados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			<p>MTB4.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE				
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B5.1. Interpretación de diferentes gráficos: de barras, de barras dobres, de pictogramas e estatísticas.</p> <p>B5.2. Utilización de técnicas para a recollida e ordenación de datos en contextos familiares e próximos.</p>	<p>B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais, gráficos de pictogramas... comunicando a información.</p>	<p>MTB5.1.1. Rexistra e interpreta datos en representacións gráficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
			<p>MTB5.1.2. Resolve problemas contextuais nos que interveñen a lectura de gráficos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • g 	<p>B5.3. Distinción entre o imposible, o seguro e aquilo que é posible pero non seguro, e utilización na linguaxe habitual e de expresións relacionadas coa probabilidade.</p>	<p>B5.2. Realizar estimacións en situacións de azar utilizando o vocabulario: seguro, posible e imposible.</p>	<p>MTB5.2.1. Diferenza o concepto de suceso seguro, suceso posible e suceso imposible.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

METODOLOXÍA (aplicada na 1º e 2º avaliación)

Potenciarase un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe fundamentada en competencias.

A selección dos contidos e as metodoloxías activas e contextualizadas deben asegurar o desenvolvemento das competencias clave ao longo de toda a etapa.

Os métodos utilizados deben partir da perspectiva do profesorado como persoal orientador, promotor e facilitador do desenvolvemento competencial no alumnado; ademais, deben enfocarse á realización de tarefas ou situacións-problema nas que o alumnado debe resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos matemáticos, destrezas, actitudes e valores. Así mesmo, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo, terase en conta a atención á diversidade e o respecto polos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe.

Igualmente, cada mañá teremos o número protagonista, no que un alumno/a terá que analizar un número. Tamén dedicaremos 10 ou 15 minutos ao día para a realización de xogos e actividades baseándonos no método ABN.

As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.

Resulta fundamental a motivación por aprender nos alumnos e nas alumnas, polo que deberemos xerar neles e nelas a curiosidade e a necesidade de adquirir e aplicar coñecementos, destrezas, actitudes e valores.

O traballo por proxectos axudaralle ao alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo nel a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora a través dun proceso no que cada un asume a responsabilidade da súa aprendizaxe, aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectos reais. Aplicaremos diferentes técnicas para a avaliación do desempeño do alumnado como por exemplo o portfolio, mapas mentais, diarios, debates, probas específicas, solución de problemas...

Elaboraremos diferentes tipos de materiais, adaptados aos distintos niveis e aos diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, co obxecto de atender a diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes. Débese potenciar o uso dunha variedade de materiais e recursos, considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe que permiten o acceso a recursos virtuais.

Tentaremos potenciar a implicación das familias no proceso de ensino-aprendizaxe. A súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

4.3 ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

As competencias non se estudan, nin se ensinan, adéstranse. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos nos alumnos a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Os **elementos transversais**, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as Tecnoloxías da Información e da Comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

O desenvolvemento de **valores** presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as **diferentes potencialidades** con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder darlles resposta ás súas necesidades.

Nesta área incidiremos no adestramento de todas as competencias de xeito sistemático.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A área contribúe de forma substancial á competencia básica en ciencia e tecnoloxía xa que moitas das aprendizaxes que integra están totalmente centradas na interacción do ser humano co mundo que o rodea. A competencia vaise construíndo a través da apropiación de conceptos e habilidades que permiten interpretar o mundo físico próximo, así como do achegamento a determinados trazos do método co que se constrúe o coñecemento científico: saber definir problemas, estimar solucións posibles, elaborar estratexias, deseñar pequenas investigacións, analizar resultados e comunicalos.

A área, por outra parte, axúdalle ao alumnado a construír un coñecemento da realidade que, partindo das súas propias vivencias, percepcións e representacións, sexa progresivamente máis obxectivo e compartido, ademais de proporcionarlle os instrumentos necesarios para comprender, explicar e actuar nesa realidade. Así mesmo, contribúe de xeito significativo á educación para a sustentabilidade, desenvolvendo habilidades e competencias que fomentan o uso responsable dos recursos naturais, a conservación da diversidade natural, o consumo racional, a protección da saúde individual e colectiva, a repartición equitativa da riqueza e a solidariedade global e interxeracional.

A área ofrece a posibilidade de utilizar as ferramentas matemáticas en contextos significativos de uso, tales como: lectura de mapas; comprensión e realización de escalas; lectura, representación interpretación e comunicación de gráficas; emprego de unidades de medida, etc., contribuíndo así ao desenvolvemento da competencia matemática.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co ámbito natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sustentable.
- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu ámbito.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no ámbito natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicarlle as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A área contribúe de forma substancial a esta competencia porque a información aparece como elemento imprescindible dunha boa parte das súas aprendizaxes. A información preséntase en diferentes códigos, formatos e linguaxes e require, xa que logo, procedementos diferentes para a súa comprensión. Ler un mapa, interpretar un gráfico ou observar un fenómeno, esixe procedementos diferenciados de busca, selección, organización e interpretación que son obxecto prioritario de aprendizaxe na área.

O alumnado deberá diferenciar progresivamente entre a linguaxe que fai posible a comunicación entre as persoas e a que utiliza a ciencia para explicar os feitos e fenómenos. Empregarase tanto a linguaxe oral coma a escrita, a gráfica ou a simbólica. É importante o vocabulario específico utilizado pola área. Ademais da contribución da área ao aumento significativo da riqueza do vocabulario específico, na medida que, nos intercambios comunicativos se valore a claridade, exposición, rigor no emprego dos termos, a estruturación do discurso, a sintaxe, etc..., estarase desenvolvendo esta competencia.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Expresar oralmente, de xeito ordenado e claro, calquera tipo de información.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta do interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital

A área inclúe explicitamente os contidos que conducen á alfabetización dixital, coñecemento cuxa aplicación contribuirá ao desenvolvemento da competencia dixital. A utilización básica do ordenador, o manexo dun procesador de textos e a busca guiada na internet, contribúen de forma decisiva ao desenvolvemento desta competencia. As TIC constitúen un acceso rápido e sinxelo á información sobre o medio. Ademais é unha ferramenta atractiva, motivadora e facilitadora das aprendizaxes, pois permite aproximar seres vivos, reaccións químicas ou fenómenos físicos á súa experiencia.

Adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia, con respecto á área de Ciencias da Natureza, require os coñecementos que lles permitan acceder ás distintas manifestacións da herdanza cultural nos ámbitos tecnolóxicos e ambientais.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Desde a área de Ciencias da Natureza contribuiremos a esta competencia na medida que os alumnos desenvolverán as súas habilidades de relación social e respecto nos traballos grupais, así como no uso de novas metodoloxías como o traballo por proxectos ou as aprendizaxes baseadas en problemas que requirirán dunha maior autonomía e capacidade de reacción do alumnado de modo que se potencien estas habilidades.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a colaboración activa en ámbitos de participación establecidos.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

A área de Ciencias da Natureza inclúe contidos directamente relacionados co desenvolvemento do sentido de iniciativa persoal ao ensinar a tomar decisións desde o coñecemento dun mesmo, tanto no ámbito escolar coma na planificación de forma autónoma e creativa de actividades de lecer. A planificación e xestión de proxectos de traballo ben de forma individual ou en equipo, contribúen ao desenvolvemento desta competencia xa que implican transformar as ideas en accións, afrontar os problemas e aprender dos erros, calcular e asumir riscos, elixir con criterio propio, ser perseverante e responsable, ser creativo e emprendedor, manter a motivación, ser crítico e manter a

autoestima e tamén obriga a dispoñer de habilidades sociais de relación e liderado de proxectos. Nesta área o traballo por proxectos ou a aprendizaxe baseada en problemas farán que o alumno adquira todas estas destrezas.

Neste caso, os descritores que se van adestrar serán:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
- Darlle prioridade á consecución de obxectivos grupais fronte a intereses persoais.

Aprender a aprender

Para que esta área contribúa ao desenvolvemento da competencia para aprender a aprender, deberá orientarse de maneira que se favoreza o desenvolvemento de técnicas para aprender, para organizar, memorizar e recuperar a información, tales como resumos, esquemas ou mapas mentais que resultan especialmente útiles nos procesos de aprendizaxe desta área. Por outra banda, a reflexión sobre que se aprendeu, como e o esforzo por contalo, oralmente e por escrito, contribuirá ao desenvolvemento desta competencia.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serán:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • h • i • j 	B1.1. Iniciación á actividade científica. B1.2. Realización de proxectos con guía na súa B1.3. Busca guiada de información en internet e noutros soportes. B1.4. Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis, esquemas ou presentacións para recoller conclusións.	B1.1. Iniciarse na actividade científica a través de proxectos: buscar, seleccionar información de forma guiada e comunicar os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.1. Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CMCCT • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • m 	B1.5. O traballo cooperativo. B1.6. Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual. B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade.	B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.	CNB1.2.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CMCCT • CSC • CSIEE
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE				
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • d 	B2.1. Identificación e observación das partes do corpo humano. B2.2. Relación co medio e co seu contorno.	B2.1. Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando a diversidade.	CNB2.1.1. Identifica e describe as partes do corpo humano e compárao co doutros seres vivos.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCL • CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> h k m 	B2.3. Recoñecemento da respiración e da nutrición como funcións vitais. B2.4. Aceptación do propio corpo e do dos e das demais, coas súas limitacións e posibilidades. B2.5. Identificación e verbalización de emocións (medo, tristura, enfado, ledicia, felicidade) e sentimentos propios e alleos.		CNB2.1.2. Recoñece a respiración e a nutrición como funcións vitais.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			CNB2.1.3. Verbaliza e comparte emocións e sentimentos propios e alleos.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> a b d h k m 	B2.6. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. B2.7. Hábitos de prevención de enfermidades e de accidentes no seu contorno e identificación de comportamentos apropiados de actuación cando se producen.	B2.2. Relacionar os hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso coa saúde e coa enfermidade.	CNB2.2.1. Coñece algún trastorno alimentario e as estratexias para a súa prevención.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CAA
			CNB2.2.2. Relaciona o exercicio físico, o descanso e a adecuada alimentación coa propia saúde.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC
<ul style="list-style-type: none"> b c e h 	B2.8. Pirámide alimentaria. B2.9. Alimentos diarios necesarios. B2.10. Análise de costumes na alimentación diaria.	B2.3. Diseñar, de forma colectiva, un menú semanal de merendas saudables para o recreo.	CNB2.3.1. Identifica os alimentos diarios necesarios aplica o menú semanal de merendas na escola.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS				
<ul style="list-style-type: none"> g e l 	B3.1. Diferenzas entre seres vivos e inertes. B3.2. Identificación das características e dos comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio, tendo en conta o seu contorno.	B3.1. Identificar as principais características e comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio, tendo en conta o seu contorno.	CNB3.1.1. Explica as diferenzas entre seres vivos e inertes observando o seu contorno.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
			CNB3.1.2. Identifica e describe animais e plantas do seu contorno, empregando diferentes soportes.	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL
<ul style="list-style-type: none"> b c 	B3.3. Observación dun animal ou dunha planta no seu medio natural ou reproducindo o medio na aula, empregando diferentes	B3.2. Observar e rexistrar, de maneira elemental e en equipo, algún ser vivo no seu medio natural ou na	CNB3.2.1. Nomea e clasifica, con criterios elementais a partir da observación, seres vivos do seu contorno adoptando hábitos de respecto.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • e • h • i • j • l • m • o 	soportes: orais, escritos, gráficos, informáticos, fotográficos... <ul style="list-style-type: none"> • B3.4. Rexistro elemental da observación e do contraste de datos entre os compañeiros/as. • B3.5. Valoración da responsabilidade no coidado de plantas e animais domésticos. • B3.6. Respecto polos seres vivos do contorno. 	aula e comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando diferentes soportes.		<ul style="list-style-type: none"> • CSC
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • g • h 	B4.1. Recoñecemento da presenza da auga e do aire no medio físico. B4.2. Uso responsable da auga e valoración da importancia do aire limpo para a vida. B4.3. Tarefas de redución, reutilización e reciclaxe na escola e no seu contorno próximo.	B4.1. Identificar e describir a auga e o aire como recursos fundamentais para a vida, e tomar conciencia da necesidade do seu uso responsable.	CNB4.1.1. Valora e aplica usos responsables da auga na escola. CNB4.1.2. Reduce, reutiliza e recicla residuos na escola.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC • CCL • CMCT • CSC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • g • h 	B4.4. Observación dos efectos da aplicación dunha forza. B4.5 Realización de experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns.	B4.2. Realizar experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns.	CNB4.2.1 Realiza experiencias sinxelas sobre os efectos da aplicación dunha forza en situacións da vida cotián. CNB4.2.2 Analiza os efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CAA • CSIEE • CMCT • CAA • CSIEE
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
<ul style="list-style-type: none"> • a • b 	B5.1. Observación e clasificación de aparellos e máquinas sinxelas do contorno identificando a súa utilidade evitando	B5.1. Observar, manexar e clasificar obxectos e aparellos simples domésticos e escolares identificando	CNB5.1.1. Identifica e coñece a diversidade de máquinas do seu contorno e os beneficios que producen na vida cotián.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • c • d • e • h • m 	estereotipos sexistas. B5.2. Manipulación e observación do funcionamento de obxectos, aparellos simples domésticos e escolares, das partes que os compoñen e da enerxía que necesitan para funcionar. B5.3. Prevención de riscos no emprego de máquinas e aparellos de uso cotián.	a súa utilidade, as partes que os compoñen e a enerxía que empregan.	CNB5.1.2. Coñece os oficios das persoas do seu contorno e valora a importancia de cada profesión, a responsabilidade e a contribución social, evitando estereotipos sexistas.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC
			CNB5.1.3. Manexa obxectos simples de uso cotián identificando as situacións que poden xerar risco e estereotipos sexistas.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • h • i 	B5.4. Identificación dos compoñentes básicos dun ordenador. B5.5 Coidado dos recursos informáticos.	B5.2. Empregar o ordenador identificando os compoñentes básicos e coidando o seu uso.	CNB5.2.1. Identifica e describe as partes dun ordenador durante o seu uso.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CD • CCL
			CNB5.2.2. Emprega o ordenador de forma guiada e fai un bo uso.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CD

METODOLOXÍA (aplicada na primeira e segunda avaliación)

Os contidos da área de Ciencias da Natureza están interrelacionados cos doutras áreas polo que se potenciará un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias. Fomentárase a estreita colaboración entre o profesorado no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre as aprendizaxes do alumnado.

Os contidos serán traballados na aula arredor da realización de tarefas integradas que faciliten a contextualización de aprendizaxes, proxectos, pequenas investigación no medio, actividades de experimentación, resolución de problemas e realización de debates sobre temas de actualidade.

A aprendizaxe cooperativa posibilitará a resolución conxunta de tarefas, proxectos e investigación, fomentará hábitos de traballo en equipo, a resolución pacífica de conflitos e potenciará unha adecuada atención á diversidade.

Aplicarásese variedade de materiais e recursos para a avaliación do desempeño do alumnado (debates, xornais, probas, observación directa, resolución de problemas,...).

Potenciarásese a variedade de materiais e recursos considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación no proceso ensino aprendizaxe.

Nesta área cobra relevancia a aprendizaxe por descubrimento, que se basea na idea de que para aprender ciencia hai que facer ciencia, e aposta por unha construción activa de coñecemento por parte do alumnado. Este enfoque supón que os alumnos e as alumnas constrúen coñecemento polas súas interaccións co mundo material ou cos seres vivos. A función do docente é a preparación de materiais e situacións adecuadas a este obxectivo.

Podemos diferenciar os seguintes pasos na investigación na aula:

- a) Formular interrogantes sobre fenómenos e situacións do mundo natural que resulten de interese para o alumnado.
- b) Exposición dos seus coñecementos iniciais sobre o problema presentado.
- c) Discusión e acordo sobre o deseño da investigación.
- d) Desenvolvemento da investigación seguindo o deseño pautado.
- e) Procesamento significativo da información obtida, construíndo coñecementos que lles dean resposta adecuada aos problemas investigados.
- f) Formulación de novos interrogantes como resultado das observacións e experiencias realizadas.

4.4 ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita o adestramento destas. As competencias non se estudan, nin se ensinan, adéstranse. Para iso, xeraremos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos nos alumnos a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os **elementos transversais**, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional se traballarán desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de **valores** presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as **diferentes potencialidades** con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A área contribúe de forma substancial á Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Así mesmo ofrece o uso de ferramentas matemáticas, tales como medidas, escalas, táboas ou representacións gráficas, contribuíndo así ao desenvolvemento da competencia matemática para a resolución de tarefas e problemas da vida cotiá. Ao mesmo tempo, debe potenciar a interacción co mundo físico, xa que moitas das aprendizaxes integradoras están totalmente centrados na interacción do ser humano co mundo que o rodea. Así se vai desenvolvendo a competencia que permite interpretar o mundo físico, o achegamento ao método científico e tecnolóxico: saber definir problemas, estimar solucións posibles, elaborar estratexias, deseñar pequenas investigacións, analizar resultados e comunicalos.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.

- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece a noso arredor.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A área de Ciencias Sociais contribúe significativamente a fomentar e mellorar a comunicación e o diálogo no alumnado, a estruturación do discurso, a capacidade de síntese e, polo tanto, o desenvolvemento da Competencia en comunicación lingüística.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Expresar oralmente, de xeito ordenado e clara, calquera tipo de información.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta.

Competencia dixital

Contribúe tamén de forma relevante, á Competencia dixital. En primeiro lugar, a información aparece como elemento imprescindible dunha boa parte das aprendizaxes da área, esta información preséntase en diferentes códigos, formatos e linguaxes e require, polo tanto, procedementos diferentes para a súa comprensión. Ler un mapa, interpretar un gráfico, observar un fenómeno ou utilizar unha fonte histórica, esixe o uso de procedementos diferenciados de busca, selección, organización e interpretación, que son obxecto de aprendizaxe, nesta área.

Adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.

Conciencia e expresións culturais

A contribución da área á Competencia conciencia e expresións culturais céntrase no coñecemento das manifestacións culturais, a valoración da súa diversidade e o recoñecemento daquelas que forman parte do patrimonio.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.

Competencias sociais e cívicas

Respecto das competencias sociais e cívicas hai que considerar dous ámbitos. Por un lado as relacións próximas (a familia, os amigos/ás, os compañeiros/ás, etc.), que requiren favorecer a toma de conciencia persoal de emocións e sentimentos e o desenvolvemento de actitudes de comunicación, diálogo, de resolución de conflitos con asertividade. Un segundo ámbito é aquel que transcende as relacións próximas ao alumnado, abordar o barrio, o municipio, a comunidade, o estado, a Unión Europea, etc. Comprender a súa organización, as súas funcións e os mecanismos de participación da cidadanía, vai máis alá dos aspectos conceptuais e require da aprendizaxe de destrezas sociais e actitudes.

Esta área convértese así nun espazo privilexiado para reflexionar sobre os conflitos, asumir responsabilidades con el respecto ao grupo, aceptar e elaborar normas de convivencia, tanto en situacións reais que hai que resolver diariamente coma nas propias do ámbito social en que se vive.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada Constitución española.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a colaboración activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A aprendizaxe das Ciencias Sociais contribuirá ao desenvolvemento da competencia aprender a aprender, mediante desenvolvemento de técnicas para tratar a información: a realización de resumos, esquemas ou mapas conceptuais que resultan especialmente útiles nos procesos de aprendizaxe. Por outra parte, a reflexión e a expresión oral e escrita sobre que se aprendeu, como e para que, contribuirá ao desenvolvemento desta competencia.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serán:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...

- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Inclúense contidos directamente relacionados co desenvolvemento da competencia Sentido de iniciativa e espírito emprendedor, ao ensinar a tomar decisións e iniciativas de forma autónoma e creativa de actividades de ocio.

Neste caso, os descritores a adestrar serían:

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • h • i 	<p>B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a Iniciación ao coñecemento científico.</p> <p>B1.2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes.</p> <p>B1.3.Introdución no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións.</p> <p>B1.4. Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos.</p>	<p>B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.</p>	<p>CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica.</p> <p>CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CCL • CD • CMCCT <ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • d 	<p>B1.5.O traballo en equipo.</p> <p>B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo.</p> <p>B1.7.Valoración do esforzo e coidado do</p>	<p>B1.2.Traballar en equipo e adoitando un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas.</p>	<p>CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable, construtivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
<ul style="list-style-type: none"> m 	<p>material.</p> <p>B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.</p>	B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo.	CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo.	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	
<ul style="list-style-type: none"> h o 	B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área.	B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área.	CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CMCCT CSC 	
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA					
<ul style="list-style-type: none"> a h i o 	B2.1.Investigamos sobre os usos da auga, os lugares nos que aparece na contorna próxima e os uso responsable desta empregando as TIC.	B2.1. Recoñecer a auga como elemento natural analizando os usos que o ser humano fai da auga: domésticos, económicos, públicos e deportivos recreativos. O uso responsable deste ben.	CSB2.1.1 Pon un exemplo de cada un dos usos que, o ser humano, fai da auga.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD CCL 	
				CSB2.1.2. Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá.	<ul style="list-style-type: none"> CSC
		B2.2. Observar e localizar nun mapa os lugares nos que hai auga distinguindo entre zonas de auga doce e salgada.	CSB2.2.1. Identifica os lugares onde hai auga na contorna e localiza, en mapas sinxelos, como se distribúe a auga doce e salgada no territorio.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CD CAA 	
<ul style="list-style-type: none"> a h o 	B2.2.Os ecosistemas da contorna e o ser humano.	B2.3. Coñecer os elementos básicos que forman un ecosistema, identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e espertando actitudes de defensa, respecto e recuperación deles.	CSB2.3.1.Explica de maneira sinxela os elementos básicos que forman un ecosistema identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e cita algunha medida de respecto e recuperación.	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC CCL 	
		B2.4 Realizar sinxelos traballos dalgún	CSB2.4.1.Nomea os elementos e	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT 	

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ecosistema en concreto: acuático, terrestre.	as características básicas dos ecosistemas sobre os que se investigou na aula.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • a • h • e • o 	<p>B2.3.A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. Tipos de paisaxes. A paisaxe natural que nos rodea. Tipos de paisaxe e a súa conservación. Observación de diferentes tipos de paisaxe (a través de fotos, de imaxes da web, libros), comparación e identificación do tipo de paisaxe que corresponde ao contexto no que vive.</p>	<p>B2.5. Identificar as diferenzas entre paisaxe natural e urbana, analizando en grupo as consecuencias que a intervención humana provoca na conservación da paisaxe natural e definindo algunhas medidas para a conservación desta.</p>	CSB2.5.1. Identifica os elementos da paisaxe natural e urbana máis próxima.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT
			CSB2.5.2. Describe as paisaxes de costa diferenciándoas das de interior.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCL
			CSB2.5.3. Coñece e leva á practica accións positivas para a protección do medio natural.	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • h • e • o 	<p>B2.4. Realización dun mapa mental cos elementos máis significativos que conforman a paisaxe da localidade: relevo, ríos, illas, encoros, lagoas... e citar algunha característica deles.</p>	<p>B2.6. Identificar os elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñecer algunha característica máis significativa destes.</p>	<p>CSB2.6.1. Cita algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñece as características máis significativa destes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • h • e • o 	<p>B2.5. Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais.</p>	<p>B2.7. Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles.</p>	<p>CSB2.7.1. Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • h • e 	<p>B2.6. Orientacións espaciais, nocións básicas que lle permitan orientarse nun debuxo ou nun plano sinxelo da contorna máis próxima.</p>	<p>B2.8. Empregar correctamente as nocións topolóxicas básicas de posición e proximidade para orientarse na contorna máis próxima.</p>	<p>CSB2.8.1. Elabora un esbozo do plano do barrio no que este situada a escola e deseñar posibles itinerarios de acceso desde a súa casa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CAA • CSIEE

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE				
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • h • o 	B3.1. Quen goberna a túa localidade? O Concello e os seus servizos básicos. O exercicio activo da cidadanía.	B3.1. Coñecer organización social da súa contorna próxima e as súas formas de goberno e diferenciar entre unha localidade e un municipio.	CSB3.1.1. Describe a organización social da contorna máis próxima e as súas formas de goberno e diferencia entre que é unha localidade e un municipio.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
		B3.2. Identificar as funcións e servizos dos seus diversos organismos: bombeiros e bombeiras, policía...	CSB3.2.1. Explica e valora as funcións que desempeñan algún dos servizos do Concello.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
		B3.3. Recoñecer a importancia que o exercicio activo da cidadanía polas persoas que o habitan ten para unha convivencia pacífica.	CSB3.3.1. Describe algunhas accións da cidadanía que contribúen ao desenvolvemento dunha convivencia pacífica.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • a • h • d 	B3.2. A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais, ...	B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais.	CSB3.4.1. Avisa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • h • j • o 	B3.3. Investigación sobre as diferentes manifestacións culturais da contorna.	B3.5. Recoñecer algunha das manifestacións culturais e obras máis representativas da comarca e da comunidade, valorar a súa diversidade e contribuír á súa conservación.	CSB3.5.1. Explica oralmente algunhas festas, costumes, folclore, ... propias da escola, da cidade, da comunidade así como algunha obra que sexa moi representativa na contorna próxima.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • d • h 	B3.4. Os medios de comunicación. Impacto social.	B3.6. Analizar, de maneira sinxela, os cambios que as comunicacións provocaron nas actividades persoais e	CSB3.6.1. Cita algúns cambios que provocaron, nas actividades persoais e sociais, a evolución dos	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• e		sociais.	medios de comunicación.	
• h • g • o	B3.5.As profesións. Preparar unha enquisa, para coñecer as profesións das familias do alumnado do centro, analizar cales son a as máis usuais. Indagar sobre todo en aquelas que o alumnado descoñeza, as ferramentas que empregan, responsabilidade, servizos que prestan e comunicar os resultados.	B3.7. Identificar as profesións que non lle son tan familiares, coñecer un pouco sobre elas e clasificalas segundo o servizo que prestan á comunidade e se se realizan en fábricas ou ao aire.	CSB3.7.1.Describe as funcións das profesións que lle son máis novas, responsabilidades, ferramentas que empregan e o servizo que lle prestan á poboación.	• CSC • CCL
			CSB3.7.2.Diferencia entre traballos na natureza, traballos nas fábricas e traballos que prestan servizos.	• CSC • CAA
• a • h • n	B3.6.Seguridade viaria como persoas viaxeiras e peóns ou peoas.	B3.8.Coñecer e respectar as normas básicas do coidado e seguridade viaria como peóns e peoas e como persoa usuaria de medios de transporte.	CSB3.8.1.Explica as normas básicas viarias que ten como viaxeiro ou viaxeira e como peón ou peoa nos medios de transporte.	• CSC • CCL • CAA
			CSB3.8.2.Recoñece a importancia do coidado e limpeza da vía pública e dos seus elementos.	• CSC
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO				
• h	B4.1.Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro, ano e década.	B4.1.Comprender e distinguir os conceptos temporais: pasado, presente e futuro.	CSB4.1.1.Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.	• CCL • CMCCT
• h	B4.2.O reloxo e o calendario como instrumentos para medir o tempo. A súa evolución.	B4.2.Coñecer os instrumentos básicos para a medida do tempo, iniciarse no seu uso e manexo.	CSB4.2.1.Coñece os instrumentos de medida do tempo e se inicia no seu manexo.	• CMCCT • CAA
• h • g	B4.3.Toma de conciencia do paso do tempo investigando sobre a evolución dalgún elemento do espazo próximo (os medios de transporte,os medios de	B4.3. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución do obxectos, persoas, feitos	CSB4.3.1.Ordena cronoloxicamente distintas secuencias que indican a evolución no tempo de obxectos, persoas,	• CMCCT • CSC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...	ou acontecementos sobre os que se investigou.	feitos ou acontecementos sobre os que se investigou.	
			CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> • h • j • o 	B4.4.O patrimonio histórico, cultural e artístico. Coidado e conservación.	B4.4.Recoñecer a cultura e o patrimonio da contorna que nos rodea comprendendo a importancia da súa conservación.	CSB4.4.1.Coñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para entender a historia da vida humana.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • h • j 	B4.5.Os museos como espazo de aprendizaxe e de goce.	B4 5.Coñecer que é un museo, cal é a súa función e valorar o seu papel gozando da contemplación de obras artísticas.	CSB4.5.1.Explica que é un museo e cales son as súas funcións.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
			CSB4.5.2.Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

METODOLOXÍA (aplicada na primeira e segunda avaliación)

As orientacións metodolóxicas que guiarán os procesos de ensino aprendizaxe desta área, formarán parte de propostas pedagóxicas que consideren a atención á diversidade e o acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, empregará métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmo e promovan o traballo en equipo.

Planificaranse actividades para fomentar o desenvolvemento dos valores sobre a igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero, e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e a non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social. Facilitarase á súa vez a adquisición de valores no alumnado que contribúan ao desenvolvemento social e equitativo a situacións de risco derivadas da utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes. Complementaranse accións para un desenvolvemento adecuado dunha vida activa, saudable e autónoma, dándolle importancia á convivencia pacífica, a tolerancia, a prudencia, a autorregulación, o diálogo e a empatía.

A orientación da práctica educativa nesta área abordará a formulación de problemas de progresiva complexidade, desde formulacións descritivas cara a problemas que demanden análise e valoracións de carácter global, partindo da propia experiencia dos distintos alumnos e alumnas, e mediante a realización de debates e visitas a lugares de especial interese, entre outras.

A metodoloxía didáctica nesta etapa educativa será fundamentalmente activa, participativa e investigadora, favorecendo o traballo individual e cooperativo do alumnado na aula. Deberá integrar referencias á vida cotiá e potenciar o desenvolvemento das competencias básicas desde unha perspectiva transversal.

En cada bloque de contidos dos que se compón a área de Ciencias Sociais débese ter en conta algúns principios metodolóxicos globais: utilización de diferentes tipos de textos, cadros e gráficos, que sexan útiles para identificar e localizar obxectos e feitos xeográficos e explicar a súa distribución, a distintas escalas.

Terá especial interese que o alumnado aprenda a utilizar mapas e algunha representación gráfica adecuada para a identificación e a análise de procesos históricos. É importante que o alumnado desenvolva a curiosidade por coñecer as formas de vida humana no pasado e que valore a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia como patrimonio cultural que hai que coidar e legar. Neste bloque desenvólvese, a capacidade para valorar e respectar o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico, e asumir as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.

Por outro lado, o alumnado do século XXI non pode estar afastado do coñecemento das tecnoloxías propias deste século; así pois, terá a posibilidade de aprender a utilizar, de forma responsable, as posibilidades que as Tecnoloxías da Información e a Comunicación ofrecen para o desenvolvemento das súas capacidades artísticas.

Debemos de ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais, polo que haberá que poñer en xogo diferentes habilidades para que eles propiamente coñezan onde residen as súas fortalezas. Estas fortalezas individuais do alumnado axudaranos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a **Teoría das Intelixencias Múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Co **traballo** en grupo colaborador adestraranse as diferentes habilidades e destrezas para chegar á reflexión e o discernimento do desenvolvemento dunha vida social activa, respectuosa e enriquecedora.

Os contidos da área están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a un **contexto real**. Será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

4.5 ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os **elementos transversais**, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de **valores** presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos estudantes aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade do alumnado cos seus estilos de aprendizaxe diferente levaranos a traballar desde as **diferentes potencialidades** con que contan, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos utilizar, interpretar e expresar con claridade elementos e razoamentos matemáticos para enfrontarse a aquelas situacións cotiás que os precisan. Así mesmo, esta competencia ofrece a posibilidade de empregar o razoamento lóxico, analizar e axuizar a partir de conflitos, resolución de problemas e xuízos morais, os problemas sociais e históricos.

Os descritores que podemos traballar serán:

- Interactuar co ámbito natural de forma respectuosa.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no ámbito natural e as repercusións para a vida futura.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado saudable deste.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que acontece ao noso arredor.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para o bo desenvolvemento desta competencia nesta área, será decisivo o fomento da lectura a través de libros e de fragmentos de textos escollidos para comentar na aula con dúas finalidades: mellorar a comprensión lectora e a adquisición de destrezas para a expresión escrita, e adquirir identidade sobre o que significa unha sociedade cívica, co fin de favorecer o coñecemento dos valores, os dereitos e os deberes destacados nos dereitos humanos. Trataremos desde esta área, que adquiran as destrezas comunicativas tanto orais coma escritas; para iso, procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Os descritores que podemos utilizar serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente, de xeito ordenado e claro, calquera tipo de información.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, as normas ortográficas e as gramaticais para elaborar textos escritos.
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou diferentes rexistros, nas diversas situacións comunicativas.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Compoñer distintos tipos de textos de forma creativa e con sentido literario.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou en materias diversas.

Competencia dixital

Desenvolver a competencia dixital desde esta área axudaranos a manexar ferramentas que posibiliten o acceso ao coñecemento e á vez, nos ensine o seu uso responsable; a devandita competencia favorecerá dous tipos de traballo: autónomo e participativo, nos que se fomentará a identidade persoal e a relación interpersoal, respectivamente, desde unhas bases sólidas nas que poidan empezar a xerar os seus propios criterios sobre situacións reais da sociedade na que viven.

Na área de Valores Sociais e Cívicos podemos adestrar os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A través desta competencia e desde esta área, posibilitase a adquisición de pautas sociais e cívicas persoais, interpersoais e interculturais para participar dunha forma eficaz e construtiva en sociedades cada vez máis diversificadas.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza nas expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Valores Sociais e Cívicos pídenos que se facilite a construción da identidade individual e se potencien as relacións interpersoais para favorecer a convivencia de acordo a valores cívicos socialmente recoñecidos, polo que esta competencia fomentará todos aqueles aspectos que axuden ao alumnado a formarse como persoas e cidadáns participativos na mellora e no desenvolvemento dunha sociedade democrática. Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito, referendado por unha norma suprema chamada Constitución española.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.

- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender favorece a forma en que o proceso de ensino-aprendizaxe se vai consolidando no alumnado. As metodoloxías empregadas nesta área estarán relacionadas co traballo de investigación, de forma que a participación e a implicación do alumnado sexan reais, así como o recoñecemento e a aceptación das normas sociais e de convivencia.

Nesta área insistirase na relación entre o progreso persoal e o académico, xa que iso supoñerá unha das bases para que se inicien na construción do seu propio proxecto persoal de vida.

Os descritores que poderíamos utilizar para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos que hai que realizar no proceso de aprendizaxe.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor beneficiará o alumnado, xa que se iniciará no autoconecemento a distintos niveis para poder desenvolver habilidades que o leven a tomar iniciativas emprendedoras. Estas facilitarían a asunción da complexa convivencia social, propiciando valores de interdependencia positiva e de cooperación de acordo cos valores, os dereitos e os deberes da sociedade na que se desenvolven.

Neste caso, os descritores a adestrar serían:

- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou proxectos.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.

- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA				
• m	B1.1. O autoconhecimento. A autopercepción. A imaxe dun mesmo/a. As calidades persoais. A percepción das emocións. O recoñecemento das emocións. A linguaxe emocional.	B1.1. Crear unha imaxe positiva dun mesmo/a en base ás autopercepcións e autodescripción de calidades.	VSCB1.1.1. Recoñece e describe verbalmente os seus estados de ánimo en composicións libres.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
• a • m	B1.2. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Asociación pensamento-emoción. B1.3. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva.	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Detecta en si mesmo/a sentimentos negativos e emprega estratexias sinxelas para transformalos.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
			VSCB1.2.2. Motívase mediante estratexias sinxelas de pensamento en voz alta durante o traballo individual e grupal.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CAA
			VSCB1.2.3. Realiza un adecuado recoñecemento e identificación das súas emocións.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE
			VSCB1.2.4. Expresa, respondendo a preguntas de persoas adultas, os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
• b	B1.4. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación extrínseca e	VSCB1.3.1. Asume as súas responsabilidades durante a	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	demais persoas. A realización responsable das tarefas escolares. A motivación.	esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	colaboración.	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
			VSCB1.3.2. Realiza, respondendo a preguntas de persoas adultas, unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> b m 	B1.5. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na formulación de propostas de actuación.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			VSCB1.4.2. Toma iniciativas de actuación durante a colaboración.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a c 	B1.6. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.	B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.5.1. Participa con interese na resolución de problemas escolares.	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE CSC
			VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS				
<ul style="list-style-type: none"> m 	B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.1 Expresar con claridade sentimentos e emocións.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CSIEE
			VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais para expresar opinións, sentimentos e emocións.	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE
			VSCB2.1.3. Emprega a linguaxe para comunicar afectos e emocións con amabilidade.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> m e 	B2.2. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.2. Empregar a aserción.	VSCB2.2.1. Emprega a linguaxe positiva.	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> c m 	B2.3. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.3. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.3.1. Emprega diferentes habilidades sociais básicas.	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> a 	B2.4. O respecto, a tolerancia e a valoración das demais persoas. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.5. A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.	B2.4. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.4.1. Identifica distintas maneiras de ser e actuar.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			VSC2.4.2. Identifica necesidades dos compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> c m 	B2.6. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.	B2.5. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.5.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			VSCB2.5.2 Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
<ul style="list-style-type: none"> b m 	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.1. Establece relacións de confianza cos iguais e as persoas adultas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.2. Pon de manifesto 	<ul style="list-style-type: none"> CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas.</p> <p>B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisións.</p>		<p>unha actitude aberta cara aos demais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b 	<p>B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, compartir puntos de vista e sentimentos.</p> <p>B3.4. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.</p>	<p>B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.</p>	<p>VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE • CSC
			<p>VSCB3.2.2. Respecta as regras durante o traballo en equipo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a 	<p>B3.5. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social.</p>	<p>B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa, empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.</p>	<p>VSCB3.3.1. Coñece e enumera as normas da aula.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
			<p>VSCB3.3.2. Pon en práctica procesos de razoamento sinxelos para valorar se determinadas condutas son acordos coas normas de convivencia escolares.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
			<p>VSCB3.3.3 Participa na elaboración das normas da aula</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CSIEE
			<p>VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• c	B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve problemas persoais da vida escolar mantendo unha independencia adecuada á súa idade.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
			VSCB3.4.2. escoita as razóns das persoas coas que entra en conflito, compréndelas, na medida das súas posibilidades e exponas oralmente.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CSC
			VSCB3.4.3. Identifica as emocións e os sentimentos das partes en conflito.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
			VSCB3.4.4. Explica conflitos, causas e as súas posibles solucións, tendo en conta os sentimentos básicos das partes.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
• a	B3.7. Os dereitos e deberes. A declaración dos Dereitos do Neno: alimentación, vivenda e xogo. Igualdade de dereitos dos nenos e nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.	B3.5. Analizar, en relación coa experiencia de vida persoal, a necesidade de preservar os dereitos á alimentación, á vivenda e ao xogo de todos os nenos e nenas do mundo.	VSCB3.5.1. Representa plasticamente a necesidade da alimentación, a vivenda e o xogo para os nenos e as nenas.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCAC
			VSCB3.5.2. Explica as consecuencias para os nenos e para as nenas dunha mala alimentación, a falta de vivenda digna e a imposibilidade de xogar.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CL • CSIEE
			VSCB3.5.3. Respecta a igualdade de dereitos dos nenos e das nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
• d • m	B3.8. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo	B3.6. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade entre homes e mulleres.	• VSCB3.6.1. Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
			• VSCB3.6.2. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	laboral e social.		do seu sexo.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • c • k 	B3.9. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico. B3.10. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade.	B3.7. Tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.7.1. Valora a importancia do coidado do corpo e a saúde e de previr accidentes domésticos.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE
			VSCB3.7.2. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE
			VSCB3.7.3. Expressa as medidas preventivas dos accidentes domésticos máis frecuentes.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

METODOLOXÍA (aplicada na 1º e 2º avaliación)

Os estudantes han de formarse na reflexión e a vivencia dos valores ao longo de toda a Educación Primaria; para iso, deberán familiarizarse con aspectos como o respecto dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais, e así tomar conciencia da importancia de asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas.

Debemos ter en conta que cada alumno e alumna parte dunhas fortalezas individuais, que lle axudarán a construír a súa identidade individual para poder chegar a construír unha sociedade colectiva con valores cívicos e socialmente recoñecidos.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudaranos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples, como posibilidade de que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesita para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os estudantes iníciase no desenvolvemento da estimulación do pensamento crítico, a asimilación de valores, a toma de decisións desde xuízos morais e a resolución de problemas, polo que deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar diferentes habilidades. Estas desenvolverán a súa capacidade de crear espazos de convivencia pacífica e democrática desde uns valores socialmente recoñecidos.

Os contidos da área de Valores Sociais e Cívicos están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados ao contexto real; será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

Debe potenciar o desenvolvemento de competencias que lles permitan aos alumnos e as alumnas considerarse valiosos e valiosas e axudar ás demais persoas, á vez que se senten recoñecidos e recoñecidas e se mostran receptivos e receptivas para recibir axuda na resolución de problemas.

Haberá que partir das experiencias, problemas e intereses do alumnado (xa que todo o traballado nesta área ten un compoñente vivencial) para propiciar o pensamento en perspectiva e a implicación emocional. Cumprirá deseñar tarefas e/ou proxectos de traballo en contextos auténticos que permitan levar a cabo estas vivencias e que potencien que cada rapaz e cada rapaza teñan os seus tempos e os seus espazos de protagonismo e o recoñecemento da súa valía persoal e das súas contribucións aos diferentes grupos nos que desenvolven a actividade.

4.6 ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os **elementos transversais**, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendimento e a educación cívica e constitucional traballarase desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos e as alumnas sexa o máis completo posible.

O desenvolvemento de **valores** presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos e alumnas cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, levaranos a traballar desde as **diferentes potencialidades** que posúen, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área curricular permítenos abordar unha gran variedade de situacións xa que os contextos son tan variados que pode desenvolverse dunha forma óptima a linguaxe como vehículo para poder expresarse e comunicarse a todos os niveis.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.

Comunicación lingüística

A expresión oral e a expresión escrita requiren un adestramento en cada unha das áreas. De forma sistemática procuraremos adestrar polo menos un descritor en cada unha das unidades didácticas.

Debido ao carácter da área, trataremos de que adquiran as destrezas comunicativas no uso da lingua. A gama de experiencias comunicativas que se dean ao alumno serán clave para que favorezan un desenvolvemento amplo e a adquisición sexa progresiva.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso desta.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

Ser competente na utilización das tecnoloxías da información e a comunicación como instrumento de traballo intelectual achega o alumnado a un abano de posibilidades que lle van permitir desenvolverse e integrarse con máis facilidade a diferentes niveis. Dende esta área faise imprescindible o manexo de diferentes ferramentas para a adquisición de información transformada en coñecemento.

Na área de Lingua Galega e Literatura adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

A sociedade na que vivimos actualmente lévanos a tomar conciencia sobre a pluralidade na que estamos inmersos, coñecer o mundo no que vivimos e coñecer o seu contorno, dános unha perspectiva diferente; polo tanto, esta competencia vai nos axudar a entender as diferentes manifestacións culturais e a forma de expresión artística.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e do cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Lingua Galega e Literatura pídennos que o alumnado se mova nun marco de actitudes e valores tales como: o respecto, o exercicio activo da cidadanía, desenvolver un espírito crítico, o diálogo como ferramenta primordial para a convivencia.

Os descritores desta competencia poden axudar a conseguir o proposto.

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en contornos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender lévanos a favorecer un deseño metodolóxico sistematizado que afiance todos aqueles aspectos que supoñan avance na adquisición de vocabulario, coñecemento da lingua, achegamento á literatura, consolidar o hábito lector, a creatividade e o desfrute polo estético.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependiente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos sinxelos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Esta área implica un proceso de ensino-aprendizaxe proactivo, polo que é necesario utilizar a lingua para adestrar diferentes habilidades de emprendimiento como unha forma de favorecer o uso de diferentes ferramentas para comunicarse.

Neste caso, os descritores a adestrar serían:

- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

CONCRECIÓN CURRICULAR

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
<ul style="list-style-type: none"> • a • e 	B1.1. Comprensión e valoración de textos orais sinxelos procedentes da radio e da televisión para obter información xeral e relevante sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia infantil e ao contorno máis inmediato.	B1.1. Comprender a información xeral e relevante de textos orais sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	LGB1.1.1. Comprende a información xeral e relevante de textos orais sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LGB1.1.2. Recoñece a función dos medios de comunicación como fonte de información.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i 	B1.2. Comprensión global e específica de informacións audiovisuais sinxelas procedentes de diferentes soportes establecendo relacións de identificación, de clasificación e de comparación entre elas.	B1.2. Comprende informacións audiovisuais sinxelas procedentes de diferentes soportes.	LGB1.2.1. Comprende informacións relevantes sinxelas dos documentos audiovisuais que inclúan imaxes e elementos sonoros de carácter redundante.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • c • e • o 	B1.3. Comprensión e produción de textos orais sinxelos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (breves exposición ante a clase, conversas sobre contidos de aprendizaxe e explicación sobre a organización do traballo).	B1.3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e contestando se é preciso.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSEIEE
			LGB1.3.2. Sigue unha exposición breve da clase ou explicacións sobre a organización do traballo e pregunta, se é preciso, para verificar a súa comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais sinxelos ante a clase e responde preguntas elementais sobre o seu contido.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
			LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • e • o 	B1.4. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas e respecto das opinións de quen fala, sen interrupcións inadecuadas.	B1.4. Manter unha actitude de escoita adecuada, respectando as opinións dos e das demais.	LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais en conversas e exposicións, sen interromper.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
			LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • c • d • e 	B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas da aula (peticións, anuncios, ordes, explicacións sinxelas, avisos, instrucións, conversas ou narracións de feitos vitais, emocións e sentimentos), con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, ton adecuado, mantemento do tema, mostra de interese, mirar a quen fala, actitude receptiva de escoita e respecto ás opinións das demais persoas).	B1.5. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
			LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			LGB1.5.3. Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			LGB1.5.4. Mira a quen fala nun intercambio comunicativo oral.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB1.5.5. Mantén o tema nun intercambio comunicativo oral, mostra interese, unha actitude receptiva de escoita e respecta as opinións das demais persoas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			LGB1.5.6. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • o 	B1.6. Uso de fórmulas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	B1.6. Usar fórmulas de tratamento adecuadas nos intercambios comunicativos máis habituais.	LGB1.6.1. Usa fórmulas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e 	B1.7. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	B1.7. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	LGB1.7.1. Amosa respecto ás achegas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • e • o 	B1.8. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	B1.8. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.8.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación axeitada a cada acto comunicativo e propia da lingua galega.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • o 	B1.9. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas, en especial ás referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	B1.9. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LGB1.9.1. Identifica o uso da linguaxe discriminatoria e sexista evidente.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
			LGB1.9.2. Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas, en especial ás referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • o 	B1.10. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	B1.10. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	LGB1.10.1. Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación...	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
			LGB1.10.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER				
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • l • j • o 	B2.1. Comprensión de informacións concretas en textos de uso cotián como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas. B2.2. Comprensión de información xeral sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado en textos procedentes dos medios de comunicación social, especialmente a noticia. B2.3. Localización de información en textos para aprender vinculados á experiencia, tanto en textos producidos con finalidade didáctica como nos de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).	B2.1. Comprender e localizar información explícita en textos sinxelos de uso cotián ou procedentes dos medios de comunicación.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos, sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado, procedentes dos medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CSC
			LGB2.1.2. Comprende informacións concretas en textos sinxelos, propios de situacións cotiás, como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LGB2.1.3. Localiza información en textos vinculados á experiencia, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos, descricións, instrucións e explicacións).	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de ilustracións.	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de ilustracións.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de ilustracións.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSIEE • CMCT

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	<p>B2.5. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras.</p> <p>B2.6. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.</p>	<p>B2.3. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos seus intereses para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras, e dramatiza cando é preciso.</p>	LGB2.3.1. Descodifica de forma axeitada na lectura de textos diversos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LGB2.3.2. Le textos sinxelos, en voz alta, coa velocidade adecuada.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LGB2.3.3. Fai lecturas dramatizadas de textos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • i 	<p>B2.7. Introducción ao uso das bibliotecas da aula e do centro, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.</p>	<p>B2.4. Coñecer, de forma xeral, o funcionamento da bibliotecas de aula, e de centro como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.</p>	LGB2.4.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
			LGB2.4.2. Coñece, de xeito xeral, o funcionamento da biblioteca de aula e de centro, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e 	<p>B2.8. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.</p>	<p>B2.5. Ter interese por ter unha biblioteca propia.</p>	LGB2.5.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • o 	<p>B2.9. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de lecer.</p>	<p>B2.6. Amosar interese polos textos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.</p>	LGB2.6.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe, medio de comunicación e de lecer.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • m 	<p>B2.10. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais, así como a apreciación do texto literario como recurso de gozo persoal.</p>	<p>B2.7. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.</p>	LGB2.7.1. Selecciona textos do seu interese con certa autonomía, en función dos seus gustos e preferencias.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LGB2.7.2. Explica dun xeito moi sinxelo	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
• o			as súas preferencias lectoras.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CAA • CSIEE
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR				
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • o 	<p>B3.1. Producción e reescritura de textos sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos, utilizando as características habituais deses textos.</p> <p>B3.2. Composición de textos sinxelos propios dos medios de comunicación social e/ou dos seus elementos (novas, titulares, pés de foto...) sobre acontecementos próximos á experiencia do alumnado en soportes habituais no ámbito escolar.</p> <p>B3.3. Composición de textos sinxelos relacionados coa escola para obter, organizar e comunicar información (questionarios, listaxes, descricións, explicacións elementais).</p> <p>B3.4. Respecto polas convencións xerais da escrita: uso das maiúsculas e do punto.</p> <p>B3.5. Utilización de xeito guiado de estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de <i>para quen</i>, e <i>que</i> escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).</p>	<p>B3.1. Producir e reescribir textos sinxelos, relativos a situacións cotiás infantís, aqueles propios dos medios de comunicación ou os relacionados coa escola.</p>	LGB3.1.1. Produce e reescribe textos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos, utilizando as características habituais deses textos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
			LGB3.1.2. Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
			LGB3.1.3. Usa nos seus escritos o punto, a coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
			LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, as regras ortográficas, con especial atención ao uso das maiúsculas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
			LGB3.1.5. Compón, seguindo modelos, textos relacionados coa escola (listaxes, descricións e explicacións elementais) ou cos medios de comunicación social (novas sinxelas, titulares, pés de foto) sobre acontecementos próximo á súa experiencia.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
• a	B3.6. Creación de textos sinxelos con intención	B3.2. Elaborar textos sinxelos que	LGB3.2.1. Elabora textos sinxelos que	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • j • o 	informativa utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i • j 	B3.7. Iniciación á utilización de programas informáticos de procesamento de textos.	B3.3. Usar de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	LGB3.3.1. Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • b • e • i • j 	B3.8. Utilización de elementos gráficos e sinxelos como a ilustración para facilitar a comprensión.	B3.4. Utilizar recursos gráficos, como a ilustración, que faciliten a comprensión dos textos.	LGB3.4.1. Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • a • b • e • i 	B3.9. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.10. Interese polos textos escritos como medio de aprendizaxe, como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de expresión creativa.	B3.5. Presentar adecuadamente os traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	LGB3.5.1. Presenta os textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
			LGB3.5.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
<ul style="list-style-type: none"> • e 	B4.1. Inicio na identificación implícita e uso dos termos lingüísticos elementais, nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; enunciado, palabra e sílaba, nome común e nome propio. B4.2. Observación das variacións morfolóxicas (de	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, enunciados, palabras e sílabas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LGB4.1.2. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	singular e plural, feminino e masculino) en textos.		LGB4.1.3. Identifica nomes comúns e propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LGB4.1.4. Sinala o xénero e número de palabras dadas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B4.3. Coñecemento das normas ortográficas máis sinxelas.	B4.2. Coñecer e aplicar as normas ortográficas máis sinxelas.	LGB4.2.1. Coñece de forma xeral as normas ortográficas máis sinxelas e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • e 	B4.4. Recoñecemento da relación entre son e grafía no sistema lingüístico galego. B4.5. Identificación da palabra como instrumento para a segmentación da escritura.	B4.3. Recoñecer a relación entre o son e grafía, así como as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	LGB4.3.1. Recoñece a relación entre son e grafía.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
			LGB4.3.2. Identifica as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • h • m 	B4.6. Observación das diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	B4.4. Recoñecer de forma xeral, as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	LGB4.4.1. Recoñece, de forma xeral, as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • h • m 	B4.7. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.5. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LGB4.5.1. Compara aspectos moi elementais e evidentes (gráficos, fonéticos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • o 	<p>B5.1. Recreación e reescritura de diversos textos literarios sinxelos (narrativos ou poéticos): contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos.</p> <p>B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>	B5.1. Recrear e reescribir diversos textos literarios, usando modelos.	LGB5.1.1. Recrea e reescribe diversos textos literarios sinxelos: contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC
			LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e • i 	B5.3. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	B5.2. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	LGB5.2.1. Le, de forma guiada, textos en silencio, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á autonomía lectora.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CD
			LGB5.2.2. Le, de forma guiada, textos en voz alta, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade lectora.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CD
<ul style="list-style-type: none"> • b • e 	B5.4. Recreación e composición de poemas sinxelos e relatos breves para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	B5.3. Recrear e compoñer poemas sinxelos e relatos breves a partir de modelos sinxelos dados.	LGB5.3.1. Recrea e compón poemas sinxelos e relatos breves, a partir de modelos sinxelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • b • d • e 	B5.5. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	B5.4. Participar en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	LGB5.4.1. Participa en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • a 	B5.6. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como	B5.5. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de	LGB5.5.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> • d • e • o 	vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	comunicación e como recurso de gozo persoal.	comunicación, e como recurso de gozo persoal.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • a • d • e • o 	<p>B5.7. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas.</p> <p>B5.8. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.</p>	B5.6. Aposar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais.	LGB5.6.1. Aposar curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

METODOLOXÍA (aplicada na 1º e 2º avaliación)

Os alumnos deben iniciarse na utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade. Necesitamos dotar ao alumnado de ferramentas para que poidan desenvolverse en múltiples contextos, dominando a lingua oral e escrita de forma funcional.

Debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que hai que seguir desenvolvendo. Estas fortalezas axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas a realizar estarán pensadas desde a teoría das intelixencias múltiples como posibilidade para que todo o alumnado chegue a comprender aqueles contidos que necesita adquirir para alcanzar os obxectivos de aprendizaxe que pretendemos.

Nesta área, os alumnos iníciense no desenvolvemento das habilidades da linguaxe; por iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o traballo en grupo colaborador como unha forma de adestrar a capacidade empática de poñerse no lugar doutras persoas e saber expresar en función do contexto e a intención comunicativa o que pode suceder en situacións reais e cotiás.

Os contidos da área de Lingua Galega e Literatura están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a contextos reais, polo que será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción e aplícalo a proxectos reais próximos ao alumnado.

5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS (empregados durante a educación presencial)

Os recursos empregados poden favorecer a consecución dos obxectivos marcados. O nivel de dotación de recursos pode representar un factor determinante no proceso educativo, aumentando ou diminuíndo as posibilidades de éxito na consecución das metas.

Dentro dos recursos que se van usar no desenvolvemento e aplicación desta proposta destacan:

a) Recursos materiais.

Podemos empregar distintos materiais empezando polos obxectos da vida cotiá e familiar tanto convencionais coma non convencionais.

- Obxectos do contorno: produtos naturais, elementos da vida cotiá, material de refugallo.

- Materiais elaborados: material funxible, láminas, fotografías, xogos didácticos, instrumentos específicos de cada área,...
- Recursos impresos: libros do alumno, libros de consulta, revistas, xornais, folletos, fichas de traballo,...
- Material audiovisual: reprodutor de CDs, CDs, ilustracións, gravacións.
- Material informático: ordenador, proxector, programas multimedia educativos, recursos web.
- Recursos do profesor: guías didácticas, cadernos de actividades, libros de actividades de apoio e de ampliación.

b) Recursos humanos: mestres titores, outros mestres (especialistas, mestra de P.T., mestra de A.L.), centro (Equipo Directivo, Departamento de Orientación, Equipos Docentes), pais/nais, familias, concello e diferentes colectivos de asociacións culturais e deportivas da comarca.

6. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Aplicados na 1ª e 2ª avaliación (engadindo uns diferentes na 3º avaliación)

A avaliación terá un carácter formativo e permitirá incorporar medidas de ampliación, enriquecemento e reforzo. Avaliaremos os procesos de ensino-aprendizaxe e a práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos de nivel e das áreas e co desenvolvemento das competencias clave.

A avaliación será continua e global tendo en conta o progreso do alumnado no conxunto das áreas.

Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

No contexto do proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno/a non sexa o adecuado, estableceremos medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

Os resultados da avaliación expresaranse nos termos de insuficiente (IN) para as cualificacións negativas, suficiente (SU), ben (BE), notable (NT) ou sobresaliente (SB) para as cualificacións positivas. A estes termos engadiráselles unha cualificación numérica, sen empregar decimais, nunha escala de un a dez, coas seguintes correspondencias:

Insuficiente: 1, 2, 3 ou 4.

Suficiente: 5.

Ben: 6.

Notable: 7 ou 8.

Sobresaliente: 9 ou 10.

Os procedementos e instrumentos de avaliación fan referencia ao conxunto de estratexias a técnicas de obtención de información para guiar o proceso de avaliación do alumnado. Entre outras podemos citar:

- A observación sistemática. Rexistro anecdótico.
- Análise das producións dos/as alumnos/as. Cadernos, resumos, fichas, textos escritos ou producións orais.
- Intercambios orais co alumnado mediante entrevistas individuais, diálogos, postas en común ou debates.
- Outras probas. Obxectivas, resolución de exercicios.
- Valoración da capacidade, interese, actitude, sociabilidade e corrección no trato.

Para a avaliación do alumnado durante a situación actual de estado de alarma debida á pandemia por COVID-19, os procedementos, instrumentos e porcentaxes de avaliación para o 3º trimestre son os seguintes:

1. Avaliación e cualificación	
Avaliación	<p>Procedementos e instrumentos:</p> <p>1ª e 2ª avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> • A observación sistemática. Rexistro anecdótico. • Análise das producións dos/as alumnos/as. Cadernos, resumos, fichas, textos escritos ou producións orais. • Intercambios orais co alumnado mediante entrevistas individuais, diálogos, postas en común ou debates. • Outras probas. Obxectivas, resolución de exercicios. • Valoración da capacidade, interese, actitude, sociabilidade e corrección no trato. <p>3ª avaliación</p> <ul style="list-style-type: none"> • Análise das producións enviadas polo alumnado por medios telemáticos. • Valoración do grado de implicación e participación (dentro das súas propias posibilidades e circunstancias persoais debida a situación actual).
Cualificación final	<p>Indicar o procedemento para obter a cualificación final de curso:</p> <p>Nota da 1ª avaliación (40%)</p> <p>Nota da 2ª avaliación (60%)</p> <p>3ª avaliación: posibilidade de subir ata 1 punto a nota final.</p>
Alumnado de materia pendente	Criterios de avaliación:
	Criterios de cualificación:
	Procedementos e instrumentos de avaliación:

Para a avaliación do alumnado os criterios, instrumentos e porcentaxes que se aplicarán son os que aparecen detallados a continuación:

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Linguas Galega e Castelán	Traballo diario	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Libro do alumno. ▪ Fichas. ▪ Rematar no tempo establecido. ▪ Exposicións orais. ▪ Composicións escritas. ▪ ... 	30%
	Actitude persoal.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecto aos demais. ▪ Atención e concentración. ▪ Esfuerzo e interese. ▪ Participación activa. ▪ Coidado do material. ▪ Cumpre as normas. 	20%
	Probas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orais. ▪ Escritas. ▪ Outras probas. 	50%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Matemáticas	Traballo diario	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Libro do alumno. ▪ Fichas. ▪ Rematar no tempo establecido. ▪ Exposicións orais. ▪ Actividades escritas. 	30%
	Actitude persoal.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecto aos demais. ▪ Atención e concentración. ▪ Esfuerzo e interese. ▪ Participación activa. ▪ Coidado do material. ▪ Cumpre as normas. 	20%

	Probas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oraís. ▪ Escritas ▪ Cálculo mental. 	50%
--	--------	---	-----

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Ciencias da Natureza	Traballo diario	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Caderno do alumno. ▪ Fichas. ▪ Traballos de investigación. ▪ Rematar a tarefa no tempo establecido. ▪ Exposicións orais. ▪ Traballos de investigación 	30%
	Actitude persoal.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecto aos demais. ▪ Atención e concentración. ▪ Esfuerzo e interese. ▪ Participación activa. ▪ Coidado do material. ▪ Cumpre as normas. 	20%
	Probas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oraís. ▪ Escritas. ▪ Outras... 	50%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Ciencias Sociais	Traballo diario	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Caderno do alumno. ▪ Fichas. ▪ Traballos de investigación. ▪ Rematar a tarefa no tempo establecido. ▪ Exposicións orais. ▪ Traballos de investigación 	30%

	Actitude persoal.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecto aos demais. ▪ Atención e concentración. ▪ Esfuerzo e interese. ▪ Participación activa. ▪ Coidado do material. ▪ Cumpre as normas. 	20%
	Probas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orais. ▪ Escritas. ▪ Outras... 	50%

ÁREA	CRITERIOS CUALIFIC.	INSTRUMENTOS DE CUALIFICACIÓN	PORCENTAXE
Valores Sociais e Cívicos	Traballo diario	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fichas. ▪ Traballos de investigación. ▪ Rematar a tarefa no tempo establecido. ▪ Exposicións orais. ▪ Traballos de investigación 	30%
	Actitude persoal.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecto aos demais. ▪ Atención e concentración. ▪ Esfuerzo e interese. ▪ Participación activa. ▪ Coidado do material. ▪ Cumpre as normas. 	20%
	Probas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orais. ▪ Escritas. ▪ Outras... 	50%

7. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Para avaliar a nosa programación docente e establecer estratexias de mellora da mesma cubriremos o seguinte cadro de rexistro:

ASPECTOS A VALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Adquisición estándares de aprendizaxe			
Manexo dos contidos na unidade			
Realización de tarefas			
Recursos			
Atención á diversidade			

8. MÍNIMOS ESIXIBLES

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
LCB1.4.1.	Utiliza o vocabulario axeitado ao seu nivel.
LCB1.5.1.	Comprende de forma global, a información xeral dun texto oral sinxelo de uso habitual, do ámbito escolar e social.
LCB1.5.3.	Responde preguntas correspondentes á comprensión literal.
LCB1.9.2.	Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental.
LCB1.11.1.	Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse: escoita e pregunta para asegurar a comprensión.
LCB2.1.1.	Le en voz alta, con pronunciación e entoación axeitadas, diferentes tipos de textos moi sinxelos axeitados á súa idade.
LCB2.1.2.	Le en silencio textos moi sinxelos próximos á súa experiencia infantil.
LCB2.3.2.	Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes.
LCB2.3.3.	Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.
LCB3.1.2.	Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza, evitando riscos etc.
LCB4.1.2.	Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro ao producir textos orais e escritos.
LCB4.4.1.	Aplica as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.

MATEMÁTICAS

	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE
MTB2.1.1.	Le, escribe e ordena números ata o 999.
MTB2.1.2.	Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais.
MTB2.3.1.	Realiza cálculos numéricos coas operacións de suma e resta na resolución de problemas contextualizados.
MTB2.3.3.	Resolve operacións con cálculo mental.
MTB2.4.1.	Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados.
MTB3.1.1.	Coñece e utiliza o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude.
MTB3.2.1.	Coñece e utiliza o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso.

MTB3.3.1.	Coñece e utiliza o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade.
MTB3.4.1.	Le a hora en reloxos analóxicos e dixitais. (En punto, medias e cuartos).
MTB3.5.1.	Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas
MTB4.2.1.	Coñece os diferentes tipos de polígonos en obxectos do entorno inmediato.
MTB5.1.1	Rexistra e interpreta datos en representacións gráficas.

CIENCIAS DA NATUREZA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
CNB1.1.1.	Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.
CNB1.2.1.	Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia.
CNB2.1.1.	Identifica e describe as partes do corpo humano e compárao co doutros seres vivos.
CNB2.2.2.	Relaciona o exercicio físico, o descanso e a adecuada alimentación coa propia saúde.
CNB3.1.2.	Identifica e describe animais e plantas do seu contorno, empregando diferentes soportes.
CNB3.2.1.	Nomea y clasifica, con criterios elementais a partir da observación, seres vivos do seu contorno adoptando hábitos de respecto.
CNB4.1.1.	Valora e aplica usos responsables da auga na escola.
CNB4.1.2.	Reduce, reutiliza e recicla residuos na escola.
CNB5.1.1.	Identifica e coñece a diversidade da máquinas do seu contorno e os beneficios que producen na vida cotiá.
CNB5.1.2.	Coñece os oficios das persoas do seu contorno e valora a importancia de cada profesión, a responsabilidade e a contribución social, evitando estereotipos sexistas.
CNB5.2.2.	Emprega o ordenador de forma guiada e fai un bo uso.

CIENCIAS SOCIAIS

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
CSB1.1.2.	Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.
CSB1.2.1.	Partipa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable, constructivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material.
CSB2.1.1.	Pon un exemplo de cada un dos usos que, o ser humano, fai da auga.
CSB2.1.2.	Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá.
CSB2.2.1.	Identifica os lugares onde hai auga na contorna e localiza, en mapas sinxelos, como se distribúe a auga doce e salgada no territorio.

CSB2.4.1.	Nomea os elementos e as características básicas dos ecosistemas sobre os que se investigou na aula.
CSB2.6.1.	Cita algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñece as características máis significativa destes.
CSB2.8.1.	Elabora un esbozo dun plano do barrio no que este situada a escola e deseñar posibles itinerarios de acceso desde a súa casa.
CSB3.2.1.	Explica e valora as funcións que desempeñan algún dos servizos do Concello.
CSB3.4.1.	Amosa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares.
CSB3.7.1.	Describe as funcións das profesións que lle son máis novas, responsabilidades, ferramentas que empregan e o servizo que lle prestan á poboación.
CSB3.8.2.	Recoñece a importancia do coidado e limpeza da vía pública e dos seus elementos.
CSB4.1.1.	Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá.
CSB4.2.1.	Coñece os instrumentos de medida do tempo e se inicia no seu manexo.
CSB4.3.2.	Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais
CSB4.5.2.	Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.

LINGUA GALEGA E LITERATURA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	
LGB1.3.2.	Sigue unha exposición breve da clase ou explicacións sobre a organización do traballo e pregunta, se é preciso, para verificar a súa comprensión.
LGC1.5.1	Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
LGB1.6.1.	Usa fórmulas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.
LGB2.2.1.	Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de ilustracións.
LGB2.4.2.	Coñece, de xeito xeral, o funcionamento da biblioteca de aula e de centro, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos.
LGB3.1.4.	Aplica, de maneira xeral, as regras ortográficas, con especial atención ao uso das maiúsculas.
LGB3.4.1.	Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido.

LGB3.5.1	Presenta os textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.
LGB4.1.3.	Identifica os nomes comúns e propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.
LGB4.4.1.	Recoñece, de forma xeral, as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.
LGB5.2.2	Le, de forma guiada, textos en voz alta, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade lectora.

9. MEDIDAS DE RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO CON ÁREAS PENDENTES

Neste segundo nivel de Educación Primaria non hai ningún alumno que esté repetindo curso.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A avaliación inicial será o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo así como para adoptar medidas de apoio, reforzo e recuperación oportunas para cada alumno/a. Para obter esta información empregamos diferentes instrumentos como informes dos titores anteriores, cuestionarios, entrevistas individuais, avaliacións iniciais...

Unha educación de calidade será a que asuma as diferenzas interindividuais e trate de convertilas nun elemento potenciador da aprendizaxe e iso é o que queremos conseguir. Rexirémosnos polo principio de normalización tratando de poñer énfase na idea de que o desenvolvemento do noso alumnado require da intervención dos demais en distintas formas.

A respostas, contempladas no Decreto 229/2011, e que nós aplicaremos son:

- Os niveis de concreción curricular de que dispón o noso sistema educativo supoñen a adaptación progresiva do currículo común para todo o alumnado.
- Solicitaremos a dotación de servizos específicos en función das necesidades educativas tan pronto como estas sexan detectadas coordinando a labor de todos os mestres que incidamos no proceso ensino – aprendizaxe e, dun xeito moi especial, coas mestras de P.T. e A.L.
- Estableceremos unha organización escolar flexible e ao servizo das necesidades detectadas: horarios e espazos flexibles, coordinación dos equipos docentes,...

- Mantemos tamén unha estreita colaboración co Departamento de Orientación que no seu Plan de Orientación Educativa recolle programas de orientación dirixidos a optimizar os procesos de aprendizaxe e a consecución das CCCC.

Partindo do principio de individualización deseñaremos actividades de reforzo e ampliación, empregando unha metodoloxía que permita diferentes ritmos de aprendizaxe.

11. EDUCACIÓN EN VALORES

A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaránse en todas as disciplinas.

Fomentaremos a calidade, equidade e inclusión educativas das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e a non discriminación por discapacidade, medidas de flexibilidade e alternativas metodolóxicas, adaptacións curriculares, accesibilidade universal, deseño para todas as persoas, atención á diversidade e todas aquelas medidas que sexan necesarias para conseguir que o alumnado con discapacidade poida acceder a unha educación de calidade en igualdade de oportunidades.

Promoveremos o desenvolvemento de valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, así como a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e consideración polas vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

12. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

O noso centro inclúe dentro do seu proxecto educativo un programa de promoción da lectura, o Proxecto Lector do Centro, onde se integran actuacións destinadas ao fomento da lectura, da escritura e das habilidades no uso, no tratamento e na produción da información, en apoio das competencias clave.

Contamos cunha biblioteca escolar de centro, instrumento fundamental para o desenvolvemento do programa de promoción da lectura, como centro de referencia de recursos, da lectura, da información e da aprendizaxe e punto de encontro para o alumnado que facilita a comunicación, a creatividade, as aprendizaxes e o traballo colaborativo ademais de estimular os intercambios culturais no centro.

O alumnado de 2º curso adica 20 minutos diarios ao fomento da lectura. Dispoñemos dunha biblioteca de aula con exemplares pertencentes aos distintos xéneros aportados pola biblioteca, pertencentes á aula e polos propios alumnos.

Desenvolveremos a comprensión lectora. Aprenderemos a ler textos diferentes, en soportes variados, con obxectivos e formas de lectura diferentes.

Fomentaremos o hábito lector e a formación do lector literario: querer ler, disfrutar da lectura e integrar esta na vida persoal.

Leremos para aprender, saber empregar as estratexias lectoras adecuadas, as tarefas concretas de aprendizaxe, segundo as características de cada situación e de cada materia.

No mes de setembro o equipo do Proxecto Lector propondrá as lecturas e actividades que se consideren axeitadas para cada nivel das que nós tamén disfrutaremos.

13. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

As TIC son unha ferramenta ao servizo do proceso de ensino – aprendizaxe e, polo tanto, o seu éxito na incorporación á práctica docente residirá na súa integración nun modelo educativo coherente no que deben ter cabida moitos materiais didácticos e variadas formas de traballar.

As TIC non deben eliminar nin excluír outros medios materiais e recursos didácticos, a súa utilización debe ser programada nos diferentes niveis de concreción do currículo e ser un instrumento máis na aula convivindo con outros máis convencionais e tradicionais.

Aproveitaremos o seu uso para:

- Potenciar a capacidade de razoamento do alumnado, a súa motivación e o seu afán de coñecemento.
- Espertar o interese por coñecer cousas diversas e lograr que utilicen pautas axeitadas para chegar á información a través das TIC.
- Fomentar o espírito crítico coa información obtida.
- Utilizar as posibilidades de orden como ferramenta e medio para reforzar ou adquirir coñecementos ou habilidades.
- Empregar software educativos adecuados ao nivel.
- Colaborar co blog do Centro.

14. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

O desenvolvemento dos currículos das distintas linguas incorporan unha referencia expresa ao plurilingüismo, na medida en que a competencia en cada lingua interactúa e se enriquece co coñecemento das outras linguas e contribúe a desenvolver destrezas e capacidades que son a base da competencia en comunicación lingüística. Isto e a alusión, igualmente explícita, a actitudes interculturais de respecto a diferentes xeitos de expresarse e actuar, promove o desenvolvemento simultáneo do plurilingüismo e da interculturalidade.

Así, na educación, primaria é especialmente salientable que as aprendizaxes de linguas establecidas no currículo desta etapa serán tratadas de xeito integrado buscando espertar a curiosidade e o interese por outras linguas e culturas distintas da propia promovendo o respecto cara as persoas falantes destas linguas.

No 2º curso de E.P. impártese a área de Educación Plástica en inglés.

No mes de setembro o equipo de Dinamización do Proxecto Lingüístico dará a coñecer as propostas de actividades a realizar no presente curso e decidiremos a nosa participación naquelas que se consideren axeitadas a este nivel educativo.

15. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

As accións a desenvolver para contribuir ao Plan de Convivencia desde o 2º nivel de E.P. son:

- Actividades para favorecer a acollida, a integración e a participación do alumnado.
- Actividades para favorecer a convivencia dentro do grupo clase (establecemento de normas de aula, traballos colaborativos, encargados de aula con reparto de funcións,...)
- Potenciación da solución pacífica de conflitos. Conmemoración do día da Paz.
- Desenvolvemento das habilidades sociais do alumnado (programa do D.O.).
- Actividades de sensibilización fronte ao acoso escolar. Día escolar da non violencia da Paz.

- Actividades de sensibilización da comunidade educativa na igualdade de xénero. Día internacional da Muller.
- Actividades de concienciación do coidado do medio Ambiente. Día Mundial do medio Ambiente.

16. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRESCOLARES

O alumnado do 2º nivel de Educación Primaria participará naquelas actividades que propoña o Equipo de Actividades Extraescolares do centro que se consideren axeitadas a este nivel para as celebracións de Magosto e Samaín , Nadal, Entroido e fin de Curso.

O concello de Oleiros ofrécenos unha ampla gama de actividades culturais (coñecemento do entorno, actividades de biblioteca, colaboración con asociacións culturais diversas...) nas que estamos dispostos/as a participar, quedando a espera da súa confirmación.

Faremos outras visitas (museos científicos, de arte,...) sempre que teñamos financiación. Entre elas valoramos a posibilidade de poñernos en contacto co Concello para facer unha visita.

ANEXO COVID-19

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE SURPIMIDOS

LINGUA E LITERATURA CASTELÁ
LCB5.2.2. Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións)
MATEMÁTICAS
MTB4.3.1. Recoñece corpos con formas cúbicas e esféricas en obxectos do entorno inmediato.
MTB5.2.1. Diferenza o concepto de suceso seguro, suceso posible e suceso imposible.
CIENCIAS DA NATUREZA
CNB2.2.1. Coñece algún trastorno alimentario e as estratexias para a súa prevención.
CNB4.2.1 Realiza experiencias sinxelas sobre os efectos da aplicación dunha forza en situacións da vida cotián.
CNB4.2.2 Analiza os efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns.
CNB5.1.1. Identifica e coñece a diversidade de máquinas do seu contorno e os beneficios que producen na vida cotiá.
CIENCIAS SOCIAIS
CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo
CSB2.7.1.Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan.
CSB3.6.1.Cita algúns cambios que provocaron, nas actividades persoais e sociais, a evolución dos medios de comunicación.
CSB4.4.1.Coñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para entender a historia da vida humana.
CSB4.5.1.Explica que é un museo e cales son as súas funcións.
CSB4.5.2.Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.